

21. Statistični dnevi **21th Statistical Days**

<http://www.statisticni-dnevi.si>

<http://www.statistical-days.si>

**VLOGA STATISTIKE
PRI UPRAVLJANJU
EKONOMSKIH NERAVNOVESIJ**

**ROLE OF STATISTICS
IN MANAGING
ECONOMIC IMBALANCES**

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

311(082)
330.34:311(082)
316.42:311(082)

STATISTIČNI dnevi (21 ; 2011 ; Radenci)

Vloga statistike pri upravljanju ekonomskih neravnovesij :
zbornik povzetkov = Role of statistics in managing economic
imbalances : book of abstracts / 21. statistični dnevi = 21st
Statistical Days, Radenci, 7.-9. november, November 2011 ;
[uredniki Mojca Noč Razinger, Boris Panič, Ivanka Zobec]. -
Ljubljana : Statistični urad Republike Slovenije = Statistical
Office of the Republic of Slovenia : Statistično društvo Slovenije
= Statistical Society of Slovenia, 2011

ISBN 978-961-239-236-9

1. Gl. stv. nasl. 2. Vzp. stv. nasl. 3. Noč Razinger, Mojca

258513152

Programski odbor posvetovanja / Programme Committee of the Conference:

Bogomir Kovač, predsednik / chair
Karmen Hren, namestnica predsednika / deputy chair
Andrej Blejec, član / member
Irena Križman, članica / member
Genovefa Ružič, članica / member
Janez Fabijan, član / member
Alenka Kajzer, članica / member
Stane Vencelj, član / member
Zoran Mladenovič, član / member

Organizacijski odbor posvetovanja / Organising Committee of the Conference:

Mojca Noč Razinger, predsednica / chair
Bogdan Grmek, namestnik predsednice / deputy chair
Milan Kajič, član / member
Jana Žužek, članica / member
Andreja Hočevar, članica / member
Valerija Urbajs, članica / member
Edvard Juvan, član / member

Za jezikovno pravilnost referatov so odgovorni avtorji v sodelovanju s svojimi lektorji.
The authors are responsible for the linguistic accuracy of their papers.

Izdajatelji in založniki / Prepared and published by:

Statistični urad Republike Slovenije / Statistical Office of the Republic of Slovenia
Statistično društvo Slovenije / Statistical Society of Slovenia

Oblikovanje ovitka Ada Poklač, oblikovanje zbornika Dušan Weiss /
Cover design Ada Poklač - Design and computer layout Dušan Weiss

Tiskal Statistični urad Republike Slovenije, Ljubljana, november 2011
Printed by the Statistical Office of the Republic of Slovenia, Ljubljana, November
2011

Naklada 170 izvodov / Print run 170 copies

Uredniki / Edited by: Mojca Noč Razinger, Boris Panič, Ivanka Zobec

Organizatorja 21. Statističnih dni,
Statistični urad Republike Slovenije in
Statistično društvo Slovenije,
se za pomoč pri organizaciji posvetovanja zahvaljujejo:

*The Organisers of the 21st Statistical Days,
Statistical Office of the Republic of Slovenia and
Statistical Society of Slovenia,
wish to acknowledge their thanks for the support received in
view of organising the Conference.*

**BANKA
SLOVENIJE**

slovensko
društvo
informatika

Genis *Okolju prijazne informacijske rešitve*

UVOD

Izhod iz ekonomske in finančne krize, odpravljanje njenih posledic in poskusi preprečevanja ali zgodnjega opozarjanja na prihajajoče prihodnje krize postavljajo statistiki, zlasti ekonomski, številne izzive. Ti so povezani z različnimi pobudami in strategijami na mednarodni in nacionalni ravni, saj bo njihovo uresničevanje zahtevalo tudi kakovostne statistične podatke.

V središču razprav na ravni Evropske unije so v zadnjem času razprave o okrepljenem ekonomskem upravljanju z nadzorom fiskalnih politik, makroekonomskih politik in strukturnih reform. Pomemben del okrepljenega makroekonomskega nadzora kot sestavnega dela strategije Evropa 2020 je nadzor makroekonomskih neravnovesij. Za ta namen bo sestavljen seznam kazalnikov, ki bodo odkrivali potencialna notranja in zunanja neravnovesja. Če se bodo neravnovesja znatno razlikovala od ciljnih vrednosti, bo lahko proti posamezni državi sprožen postopek presežnih neravnovesij. Izbrani kazalniki bodo zajemali zlasti podatke nacionalnih računov, plačilne bilance, indeksov cen in javnofinančne statistike. Ključna vloga statistikov pri omenjenem seznamu kazalnikov bo zagotavljanje kakovostnih statističnih podatkov; pri tem bo pomembno tudi ustrezno sodelovanje ustanov na evropski in nacionalni ravni. Za Evropski statistični sistem bo poseben izziv tudi ustrezen odgovor na zahtevo po večji pravni veljavi Kodeksa ravnanja evropske statistike.

V okviru fiskalnega nadzora se vse bolj uveljavlja prepričanje, da so za ustrezno pripravo podatkov o primanjkljaju in dolgu po metodologiji nacionalnih računov zelo pomembni tudi ustrezni podatkovni viri o javnih financah. Prav tako je pomembno, da sistemi napovedovanja omogočajo zanesljive in nepristranske projekcije rasti in proračunske projekcije. Bolj kot v prejšnjih letih bo pozornost namenjena podatkom o dolgu ter povezavi med dolgom in primanjkljajem, vse bolj pa se kažejo tudi potrebe po spremljanju javnega sektorja kot celote.

Tudi finančni sektor je podvržen čedalje večjemu nadzoru, saj je kriza pokazala na neustreznost sedanjih mehanizmov. V začetku leta 2011 je začel delovati Evropski odbor za sistemska tveganja. Njegova glavna naloga bo razpoznati mogoče sistemske težave v finančnem sektorju Evropske unije, ki bi utegnile prispevati k nastanku prihodnjih kriz. Analitično, statistično, logistično in administrativno podporo mu bo zagotavljala Evropska centralna banka. Za delovanje bo potreboval predvsem finančne informacije in informacije o finančni stabilnosti. Zagotavljale jih bodo zlasti nacionalne centralne banke in nacionalni nadzorniki, v manjši meri pa morda tudi nacionalni statistični uradi.

Med pomembnejše izzive nedvomno sodi tudi revizija mednarodnih statističnih standardov na področju nacionalnih računov in plačilne bilance. Sistem nacionalnih

računov 2008, ta bo nadomestil svojo različico iz leta 1993, je Statistična komisija Združenih narodov potrdila v začetku leta 2009. V Evropski uniji bo sprejeta posebna različica tega sistema, Evropski sistem nacionalnih in regionalnih računov 2010. Podobno velja za novo različico mednarodnih standardov za izdelavo plačilne bilance, tj. za šesto različico priložnika za plačilno bilanco. Novi različici omenjenih sistemov bosta ustrezneje prikazovali ekonomske pojave sodobnega časa. Zaradi sprememb standardov bodo seveda spremenjeni podatki, ki temeljijo na njih. Države članice EU načrtujemo prve objave rezultatov po novih standardih v letu 2014.

Sistem glavnih ekonomskih evropskih kazalnikov se je začel vzpostavljati pred skoraj desetimi leti, da bi nudil monetarni uniji ustrezno podatkovno osnovo. Cilji glede razpoložljivosti kazalnikov in njihove pravočasnosti, ki so bili postavljeni v letu 2002, so skoraj v celoti doseženi. Na evropski ravni so izjema trije kazalniki, ki še ne dosegajo zastavljene pravočasnosti (zaposlenost, četrletni sektorski računi in prosta delovna mesta), in trije, ki še niso na voljo (indeks cen storitev pri proizvajalcih, indeks cen nepremičnin in prodaja hiš). Po desetih letih je tako čas in priložnost, da ovrednotimo prehojeno pot, da se seznanimo s pomembnimi dosežki in da razmislimo o prihodnjem razvoju.

Veliko možnosti za prihodnji razvoj ekonomskih statistik pa ostaja tudi pri odzivanju na poglobljene presoje, ki spodbujajo k preseganju ostrih ločnic med posameznimi statističnimi področji in k njihovem večjemu povezovanju. Med take spodbude sodijo poročilo Stiglitz-Sen-Fitoussijeve skupine, ki za področje ekonomskih statistik predlaga, da se nameni večji poudarek zlasti prikazom podatkov o položaju gospodinjstev, in povezovanje s podatki socialnih statistik, ter pobude za izdelavo različnih satelitskih računov. Z njimi je namreč mogoče posamezna področja prikazati zelo podrobno ob hkratnem upoštevanju okvira nacionalnih računov.

Domače in tuje statistike, analitike, raziskovalce, novinarje in druge uporabnike statističnih podatkov vabimo, da s svojim prispevkom za letošnje Statistične dneve sodelujejo pri iskanju najboljših rešitev v zvezi z omenjenimi izzivi.

Bogomir Kovač
predsednik programskega odbora

INTRODUCTION

The exit from the economic and financial crisis, the elimination of its consequences and the attempts at prevention or early warning of future crises present many challenges to statistics in general and economic statistics in particular. They relate to various initiatives and strategies at international and national levels, since their implementation will demand high-quality statistical data.

The discussions about the enhanced economic governance by fiscal surveillance, macroeconomic policies and structural reforms are at the centre of attention at the EU level. An important part of the strengthened macroeconomic surveillance as a part of the Europe 2020 Strategy is surveillance of macroeconomic imbalances. To this end a list of indicators will be prepared which will detect potential internal and external imbalances. If imbalances greatly deviate from the target values, it will be possible to initiate an excessive imbalance procedure against the country. The selected indicators will cover mostly national accounts data, balance of payments data, price indices and public finance statistics. The key role of statisticians as regards the list of indicators will be to provide high-quality statistical data. In this process appropriate cooperation of institutions at the European and national levels will be very important. For the European Statistical System a special challenge will be to provide appropriate response to the demand for greater legal status of the European Statistics Code of Practice.

Within the fiscal surveillance it is becoming generally accepted that for appropriate preparation of data on deficit and debt according to the national accounts methodology appropriate data sources on public finance are very important. It is also important that the systems for forecasting enable reliable and unbiased growth and budget projections. More than in the previous years attention will be focused on debt data and the links between debt and deficit. The need to monitor the public sector as a whole is also ever more pronounced.

The financial sector is also subject to ever greater surveillance, since the crisis has pointed out the inefficiency of the present mechanisms. At the beginning of 2011 the European Systemic Risk Board started to operate; its principal task will be to detect possible systemic problems in the EU financial sector which could contribute to the rise of future crises. Analytical, statistical, logistical and administrative support to the Board will be provided by the European Central Bank. For operation, the Board will need financial information and information on financial stability. This information will be provided by national central banks and national supervisors, and to a smaller extent perhaps also by national statistical offices.

One of the most important challenges is definitely the revision of international statistical standards in the field of national accounts and the balance of payments. The 2008 System of National Accounts, which will replace the 1993 version, was adopted by the United Nations Statistical Commission in early 2009. In the European Union a special version of the system will be adopted known as the 2010 European System of National and Regional Accounts.

This is also true of the new version of the international standards for preparing the balance of payments, i.e. the Balance of Payments Manual, 6th edition. These new systems will present more appropriately the economic phenomena of modern times. Changes in standards will, of course, lead to changes in data based on them. EU Member States plan first releases of results according to new standards in 2014.

The system of Principal European Economic Indicators started to be established almost ten years ago in order to provide appropriate data basis for the monetary union. The objectives regarding the set of indicators and their timeliness, which were set in 2002, have been almost fully met. At the European level three indicators do not fully meet the objective of timeliness (employment, quarterly sector accounts and job vacancies) and three are not yet available (producer price indices, real estate price indices and selling of houses). After ten years it is possible to evaluate the results, to learn about important achievements and to think about future developments.

Many opportunities for future development of economic statistics remain in answering to considerations that encourage bridging the sharp divides between individual fields of statistics and their greater integration. They include the Stiglitz-Sen-Fitoussi Report, which for the field of economic statistics proposes greater emphasis on presenting the data on the situation of households and linking with social statistics data, and the initiatives for preparing various satellite accounts. With these accounts it would be possible to present individual fields in great detail, taking into account the framework of national accounts.

Statisticians, analysts, researchers, journalists and other users of statistical data from Slovenia and other countries are invited to participate in this year's Statistical Days conference and to contribute to finding a solution to the mentioned challenges.

Bogomir Kovač

Chair of the programme committee of the conference

KAZALO / CONTENTS

Ponedeljek 7. 11. 2011 / Monday 7. 11. 2011	17
Otvoritev posvetovanja / Conference opening	17
Moderator: Bogomir KOVAČ (Predsednik programskega odbora Statističnih dnevnov) <i>Moderator: Bogomir KOVAČ (President of the Programme Committee of Statistical Days, Slovenia)</i>	
<u>Pozdravna nagovora / Welcome adress</u>	
Andrej BLEJEC (predsednik Statističnega društva Slovenije) <i>Andrej BLEJEC (President of the Statistical Society of Slovenia, Slovenia)</i>	
Irena KRIŽMAN (generalna direktorica, Statistični urad Republike Slovenije) <i>Irena KRIŽMAN (Director-General, Statistical Office of the Republic of Slovenia, Slovenia)</i>	
Panelna razprava / Panel discussion	
Statistika in obvladovanje makroekonomskih tveganj / Statistics and the management of macroeconomic risks	19
Moderator: Janez FABIJAN (Banka Slovenije) <i>Moderator: Janez FABIJAN (Bank of Slovenia)</i>	
<u>Sodelujejo: / Discussants:</u>	
Aurel SCHUBERT (Evropska centralna banka) <i>Aurel SCHUBERT (European Central Bank)</i>	
Francois LEQUILLER (Eurostat) <i>Francois LEQUILLER (Eurostat)</i>	
Alenka BRATUŠEK (Ministrstvo za finance) <i>Alenka BRATUŠEK (Ministry of Finance, Slovenia)</i>	
Igor ŠOLTES (Računsko sodišče Republike Slovenije) <i>Igor ŠOLTES (Court of Audit of the Republic of Slovenia)</i>	
Karmen HREN (Statistični urad Republike Slovenije) <i>Karmen HREN (Statistical Office of the Republic of Slovenia)</i>	

Okrepljeno ekonomsko upravljanje in druge oblike nadzora ter njihove podatkovne potrebe / Enhanced economic governance and other forms of surveillance and their data needs	25
<i>Moderator: Mejra FESTIČ (Banka Slovenije)</i>	
<i>Moderator: Mejra FESTIČ (Bank of Slovenia)</i>	
 Adja SISSOKO (Evropska komisija, Generalni direktorat za gospodarske in finančne zadeve)	
<i>Adja SISSOKO (Directorate General for Economic and Financial Affairs)</i>	
 Mejra FESTIČ (Banka Slovenije): Makro kazalniki dinamike NPL-jev	26
<i>Mejra FESTIČ (Bank of Slovenia): Macro NPL indicators</i>	29
 Irena ROŠTAN, Katja LAUTAR, Franci KLUŽER, Katja NOVAK (Služba Vlade RS za razvoj in evropske zadeve): Bo okrepljeno ekonomsko upravljanje prineslo zelene rezultate?	32
<i>Irena ROŠTAN, Katja LAUTAR, Franci KLUŽER, Katja NOVAK (Government Office for Development and European Affairs, Slovenia): Will enhanced economic governance bring the desired result?</i>	33
 Matjaž NOČ (Banka Slovenije): Kazalniki zadolženosti Slovenije	34
<i>Matjaž NOČ (Bank of Slovenia): Debt indicators of Slovenia</i>	35
 Jože MARKIČ (Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj): Stanje mednarodnih naložb kot merilo zunanjega neravnovesja ...	36
<i>Jože MARKIČ (Institute of macroeconomic analysis and development, Slovenia): Net international investment position as a measure of external imbalance</i>	37
 Uvedba novih mednarodnih statističnih standardov / Introduction of new international statistical standards	39
<i>Moderator: Karmen HREN (Statistični urad Republike Slovenije)</i>	
<i>Moderator: Karmen HREN (Statistical Office of the Republic of Slovenia)</i>	
 Isabella BOSETTI (Evropska centralna banka): Vpliv BPM6 na plačilno bilanco evrskega območja in stanje mednarodnih naložb	40
<i>Isabella BOSETTI (European Central Bank): Impact of BPM6 on Euro area balance of payments and international investment position</i>	41
 Janez KLEMENC, Darja ŠTERK (Banka Slovenije): Pomembnejše spremembe v novi (šesti) različici priručnika za plačilno bilanco	42
<i>Janez KLEMENC, Darja ŠTERK (Bank of Slovenia): Major changes in the new (sixth) edition of the balance of payments manual</i>	43

Janja KALIN (Statistični urad Republike Slovenije): Revizija sistema nacionalnih računov	44
<i>Janja KALIN (Statistical Office of the Republic of Slovenia): Revision of the system of national accounts</i>	45
Jure LASNIBAT (Statistični urad Republike Slovenije): Izdatki za raziskave in razvoj v novem sistemu nacionalnih računov	46
<i>Jure LASNIBAT (Statistical Office of the Republic of Slovenia): Research and development expenditure in the new system of national accounts</i>	47
Torek 8. 11. 2011 / Tuesday 7. 11. 2011	49
Panelna razprava / Panel discussion	
Statistika kot dodana vrednost pri sprejemanju odločitev/ Statistics as value added in decision-making	50
Moderator: Anuška FERLIGOJ (Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani, Slovenija)	
<i>Moderator: Anuška FERLIGOJ (Faculty of Social Sciences University of Ljubljana, Slovenia)</i>	
<u>Sodelujejo: / Discussants:</u>	
Geert BRUINOOGHE (Statistični urad Nizozemske)	
<i>Geert BRUINOOGHE (Statistics Netherlands)</i>	
Matthias FUCHS (Centralna banka Avstrije)	
<i>Matthias FUCHS (Austrian Central Bank)</i>	
Olav LJONES (Statistični urad Norveške)	
<i>Olav LJONES (Statistics Norway)</i>	
Genovefa RUŽIČ (Statistični urad Republike Slovenije)	
<i>Genovefa RUŽIČ (Statistical Office of the Republic of Slovenia)</i>	
Janja KOREN (TV Slovenija)	
<i>Janja KOREN (Television of Slovenia)</i>	
Povezava makroekonomskih statistik z drugimi statističnimi	
<i>Links between economic statistics and other fields of statistics</i>	53
Moderator: Alenka KAJZER (Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj)	
<i>Moderator: Alenka KAJZER (Institute of macroeconomic analysis and development, Slovenia)</i>	
Romana KORENIČ (Statistični urad Republike Slovenije): Analiza makro podatkov o stroških dela z uporabo individualnih podatkov	54
<i>Romana KORENIČ (Statistical Office of the Republic of Slovenia): Analysis of macro labour costs data using the individual data</i>	55

Jana KRAMULOVA, Jakub FISCHER (Ekonomska univerza v Pragi, Češka republika): Satelitski računi v Češki republiki: zgodovina in perspektive	56
<i>Jana KRAMULOVA, Jakub FISCHER (University of Economics, Prague, Czech Republic): Satellite accounts in the Czech Republic: A history and perspectives.....</i>	57
Dragan VUKMIROVIĆ (Direktor Statistični urad Srbije), Rade ĆIRIĆ (Statistični urad Srbije): Srbski sestavljeni indeks – kazalnik mesečnega BDP	58
<i>Dragan VUKMIROVIĆ (Director Statistical Office of the Republic of Serbia), Rade ĆIRIĆ (Statistical Office of the Republic of Serbia): Serbian Composite Index – Indicator of Monthly GDP.....</i>	59
Novi izzivi ekonomskih statistik / New challenges in economic statistics.....	61
Moderator: Lea BREGAR (Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani, Slovenija)	
<i>Moderator: Lea BREGAR (Faculty of Economics University of Ljubljana, Slovenia)</i>	
Anže PODNAR (Statistični urad Republike Slovenije) Merjenje obsega netržnih storitev in produktivnosti v izobraževanju in zdravstvu za Slovenijo.....	62
<i>Anže PODNAR (Statistical Office of the Republic of Slovenia): Measurement of the volume of non-market services and productivity in education and health for Slovenia.....</i>	63
Nina STRAŽIŠAR (Statistični urad Republike Slovenije) Osnovna sredstva v bilancah stanja za nefinančna sredstva	64
<i>Nina STRAŽIŠAR (Statistical Office of the Republic of Slovenia): Fixed assets in the balance sheets for non-financial assets</i>	65
Tine JANŽEK, Renata PROGAR (Banka Slovenije) Razširitev matričnega poročanja monetarnih finančnih institucij.....	66
<i>Tine JANŽEK, Renata PROGAR (Bank of Slovenia): Enhancement of matrix reporting system for monetary financial institutions (MFIs)</i>	67
Branko PAVLIN (Statistični urad Republike Slovenije) Značilnosti trga in gibanje cen stanovanjskih nepremičnin v Sloveniji v obdobju 2003-2011	68
<i>Branko PAVLIN (Statistical Office of the Republic of Slovenia): Housing market characteristics and price movements in Slovenia in the period 2003-2010</i>	69

Okrogla miza / Round table	71
Kako čim boljše zavarovati osebne podatke v statističnem sistemu? <i>How to secure personal data in the statistical system as best as possible?</i>	
Moderator: Polona ŠTREKELJ (Statistični urad Republike Slovenije) <i>Moderator: Polona ŠTREKELJ (Statistical Office of the Republic of Slovenia)</i>	
<u>Sodelujejo: / Discussants:</u>	
Andrej TOMŠIČ (Informacijski pooblaščenec) <i>Andrej TOMŠIČ (Information Commissioner, Slovenia)</i>	
Martin UMEK (Banka Slovenije) <i>Martin UMEK (Bank of Slovenia)</i>	
Metka ZALETEL (Inštitut za varovanje zdravja, Slovenija) <i>Metka ZALETEL (Institute of Public Health of the Republic of Slovenia)</i>	
Peter PAVLIN (Ministrstvo za pravosodje) <i>Peter PAVLIN (Ministry of Justice, Slovenia)</i>	
Okoljsko-ekonomski računi / Environment- economic accounts	75
Moderator: Mojca SUVOROV (Statistični urad Republike Slovenije) <i>Moderator: Mojca SUVOROV (Statistical Office of the Republic of Slovenia)</i>	
Pál BÓDAY, Éva LACZKA (Statistični urad Madžarske): Okoljski računi na Madžarskem	76
<i>Pál BÓDAY, Éva LACZKA (Hungarian Central Statistical Office): Environmental accounts in Hungary</i>	77
Špela GALE (Statistični urad Republike Slovenije): Vloga ekonomskih računov za gozdarstvo (ERG) pri spremljanju stanja gozdno-lesne verige in oblikovanju gozdarske politike	78
<i>Špela GALE (Statistical Office of the Republic of Slovenia): The role of the economic accounts for forestry (EAF) in monitoring the state of forest-based chain and policy design</i>	79
Teja RUTAR, Tanja VIDIC (Statistični urad Republike Slovenije): Okoljsko-ekonomski računi s poudarkom na računih izdatkov za varstvo okolja	80
<i>Teja RUTAR, Tanja VIDIC (Statistical Office of the Republic of Slovenia): Environmental economic accounts with an emphasis on environmental protection expenditure accounts.</i>	81

Matej MLAKAR (Statistični urad Republike Slovenije): Razvojno delo na področju okoljskih računov – okoljsko blago in storitve (EGSS	82
<i>Matej MLAKAR (Statistical Office of the Republic of Slovenia): Developmental work in the field of environmental accounts – environmental goods and services sector</i>	83
Posterji / Posters.....	85
Razvoj na različnih statističnih področjih / Development in different statistical fields	
Savina FINARDI, Jakub FISCHER (Ekonomska univerza v Pragi, Češka republika): Uporaba statističnih podatkov za ocenjevanje Mincerjeve funkcije zaslužkov v Češki republiki.....	86
<i>Savina FINARDI, Jakub FISCHER (University of Economics, Prague, Czech Republic): Using statistical data for estimation of the Mincer Earnings Function in the Czech Republic</i>	87
Jakub FISCHER, Kristýna VLTAVSKÁ (Ekonomska univerza v Pragi, Češka republika): Nacionalni računi: uporaben podatkovni vir za analizo konkurenčnosti v IKT	88
<i>Jakub FISCHER, Kristýna VLTAVSKÁ (University of Economics, Prague, Czech Republic): National accounts: Useful data source for analysis of competitiveness in ICT industries</i>	89
Ševala KORAJČEVIĆ (Statistični urad Bosne in Hercegovine), Senad OPRAŠIĆ (Ministrstvo za zunanjo trgovino in ekonomske odnose Bosne in Hercegovine): Vpliv kmetijstva na izpuste toplogrednih plinov v Bosni in Hercegovini.....	90
<i>Ševala KORAJČEVIĆ (Agency for Statistics of Bosnia and Herzegovina), Senad OPRAŠIĆ (Ministry of Foreign Trade and Economic Relations Bosnia and Herzegovina): Agriculture sector impact on GHG emissions in Bosnia and Herzegovina</i>	91
Urška KUŠAR (Agencija RS za okolje): Kazalci okolja v Sloveniji – s pogledom naprej.....	92
<i>Urška KUŠAR (Slovenian Environment Agency): Environmental indicators in Slovenia</i>	93
Irena OGRAJENŠEK, Polona DOMADENIK, Tjaša REDEK, Jože SAMBT, Katarina Katja MIHELIČ (Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani, Slovenija): Podatkovne osnove za sistematično spremljanje bega možganov: Primer mladih raziskovalcev v Sloveniji.....	94
<i>Irena OGRAJENŠEK, Polona DOMADENIK, Tjaša REDEK, Jože SAMBT, Katarina Katja MIHELIČ (Faculty of Economics University of Ljubljana, Slovenia): Data capture for continuous brain drain monitoring: Case of Slovenian young researchers</i>	95

Tjaša REDEK (Ekonomška fakulteta Univerze v Ljubljani, Slovenija), Anita FRAJMAN JAKŠIĆ (Ekonomška fakulteta, Hrvaška), Irena OGRAJENŠEK, Črt KOSTEVC (Ekonomška fakulteta Univerze v Ljubljani, Slovenija): Empirična analiza dejavnikov sreče v Sloveniji	96
<i>Tjaša REDEK (Faculty of Economics University of Ljubljana, Slovenia), Anita FRAJMAN JAKŠIĆ (Faculty of Economics, Croatia), Irena OGRAJENŠEK, Črt KOSTEVC (Faculty of Economics University of Ljubljana, Slovenia): Empirical analysis of happiness in Slovenia</i>	97
Jaroslav SIXTA, Jakub FISCHER (Ekonomška univerza v Pragi, Češka republika): Pomen dolgih makroekonomskih serij.....	98
<i>Jaroslav SIXTA, Jakub FISCHER (University of Economics, Prague, Czech Republic): Importance of long-time macro-economic series</i>	99
Ana SLAVEC, Vasja VEHOVAR (Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani, Slovenija): Optimizacija telefonskih anket s podvojenimi vzorčnimi okviri	100
<i>Ana SLAVEC, Vasja VEHOVAR (Faculty of Social Sciences University of Ljubljana, Slovenia): Optimisation of dual frame telephone surveys</i>	101
Edin ŠABANOVIĆ (Statistični urad Bosne in Hercegovine): Ankete v gospodinjstvih – obetaven vir statističnih kazalnikov v Bosni in Hercegovini	102
<i>Edin ŠABANOVIĆ (Agency for Statistics of Bosnia and Herzegovina): Household surveys: A promising source of statistical indicators in Bosnia and Herzegovina</i>	103
Vasja VEHOVAR, Nejc BERZELAK, Nino ZAJC, Ana SLAVEC (Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani, Slovenija): Optimizacija stroškov in napak v uradnih anketah z uporabo kombiniranih načinov anketiranja.....	104
<i>Vasja VEHOVAR, Nejc BERZELAK, Nino ZAJC, Ana SLAVEC (Faculty of Social Sciences University of Ljubljana, Slovenia): Costs-error optimization in official surveys with using mixed modes</i>	105
Sreda 9. 11. 2011 / Wednesday 9. 11. 2011	107
Novi izzivi ekonomskih statistik / New challenges in economic statistics	107
Moderator: Tine STANOVNIK (Inštitut za ekonomska raziskovanja) <i>Moderator: Tine STANOVNIK (Institute for Economic Research)</i>	
Ema MIŠIĆ, Jaka ERPIČ, Simona KRŽE (Statistični urad Republike Slovenije): Ali so tudi v Sloveniji prisotne regionalne razlike v cenah?	108
<i>Ema MIŠIĆ, Jaka ERPIČ, Simona KRŽE (Statistical Office of the Republic of Slovenia): Does in Slovenia regional differences between prices exist?</i>	109

Irena SVETIN, Lenart LAH (Statistični urad Republike Slovenije): Zakaj se plače zaposlenih v Sloveniji razlikujejo?	110
<i>Irena SVETIN, Lenart LAH (Statistical Office of the Republic of Slovenia): Why do wages differ among employees in Slovenia?</i>	111
Polona DOMADENIK, Irena OGRAJENŠEK, Tjaša REDEK (Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani, Slovenija): Analiza povpraševanja po delu v Sloveniji v obdobju med leti 1996-2009 na podlagi združenih podatkov o podjetjih in zaposlenih.....	112
<i>Polona DOMADENIK, Irena OGRAJENŠEK, Tjaša REDEK (Faculty of Economics University of Ljubljana, Slovenia): Analysis of 1996-2009 Labour Demand in Slovenia on the Basis of Aggregated Data on Enterprises and Employees</i>	113
Janez MALAČIČ (Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani, Slovenija): Neravnovesje na trgu dela in zaposlovanje tujcev v Sloveniji	114
<i>Janez MALAČIČ (Faculty of Economics University of Ljubljana, Slovenia): About Market Imbalance and Employment of Foreign Nationals in Slovenia.....</i>	115
Aktivni udeleženci / Active Participants	117

Ponedeljek 7.11.2010 / Monday 7.11.2010

Otvoritev posvetovanja / Conference opening

Moderator: Bogomir KOVAČ (Predsednik programskega odbora Statističnih dnevov / *President of the Programme Committee of Statistical Days, Slovenia*)

Pozdravni nagovor / Welcome address

Andrej BLEJEC (predsednik Statističnega društva Slovenije / *President of the Statistical Society of Slovenia, Slovenia*)

Irena KRIŽMAN (generalna direktorica, Statistični urad Republike Slovenije / *Director-General, Statistical Office of the Republic of Slovenia, Slovenia*)

Panelna razprava / *Panel discussion*

Izzivi in pasti uporabe statistike v administrativne namene / *Challenges and pitfalls of using statistics for administrative purposes*

Moderator: Janez FABIJAN (Banka Slovenije / *Bank of Slovenia*)

Razpravljavci: / *Discussants:*

Aurel SCHUBERT (Evropska centralna banka / *European Central Bank*)

Francois LEQUILLER (*Eurostat / Eurostat*)

Alenka BRATUŠEK (Ministrstvo za finance / *Ministry of Finance, Slovenia*)

Igor ŠOLTES (Računsko sodišče Republike Slovenije / *Court of Audit of the Republic of Slovenia*)

Karmen HREN (Statistični urad Republike Slovenije / *Statistical Office of the Republic of Slovenia*)

PANELNA RAZPRAVA

STATISTIKA IN OBVLADOVANJE MAKROEKONOMSKIH TVEGANJ

1. Fiskalni in makroekonomski nadzor in upravljanje
 - Paket zakonodajnih aktov – kaj prinaša na generalni ravni?
 - Posledice za EU institucije in za države članice – tudi z vidika morebitne okrnjene suverenosti
 - Kakšne izzive prinaša državam članicam; vključno na področju javnega računovodstva (npr. uvajanje obračunskega računovodstva)
 - Ali je smiselno delovati v smeri poenotenja različnih pristopov za izračun javnofinančnih podatkov (poročanje za EU potrebe, poročanje za nacionalne potrebe)
 - Zakonska določitev zgornje meje zadolževanja; kakšne so bile razprave o tem, kateri argumenti so vodili k vključitvi in k izbiri izbrane vrednosti?
2. Postopek presežnih neravnovesij
 - Kaj prinaša na generalni ravni? Ali pomeni novo različico postopka presežnega primanjkljaja? Bomo z njim preprečili nove krize in kako?
 - Posledice za EU institucije in za države članice
 - Izbor kazalnikov in dopustnih meja; ali lahko pričakujemo stabilnost ali prilagajanje trenutnim (političnim) potrebam?
 - Vloga statistikov – omejena zgolj na zagotavljanje podatkov?
3. Preventivni pristop k zagotavljanju kakovosti javnofinančnih podatkov
 - Nove oblike nadzora s strani Evropske komisije; iskanje pravega ravnotežja med dodatnimi obremenitvami in koristmi
 - Nadzor nad podatkovnimi viri za izračun javnofinančnih podatkov, z vidika kakovosti in s procesnega vidika
 - Vloga Računskih sodišč kot novega "igralca" na področju
 - Razmejitev odgovornosti in pristojnosti med institucijami za kakovost podatkov (statistični uradi, centralne banke, ministrstva za finance, računska sodišča)
4. Okrepitev upravljanja Evropskega statističnega sistema

- Zaveze o zaupanju v statistiko; ali je realistično pričakovati, da jih bodo vlade podpisale?
 - Spremembe zakona o evropski statistiki, zlasti v elementu strokovne neodvisnosti: kaj strokovna neodvisnost sploh pomeni, kako jo zagotavljati za institucije, ki so vključene v pripravo evropske statistike, niso pa statistični uradi (centralne banke, ministrstva za finance)?
 - Ali lahko institucionalne spremembe dejansko prinesejo večjo neodvisnost pri pripravi javnofinančnih podatkov? Ali lahko preprečijo nove "Grčije"?
5. Evropski odbor za sistemska tveganja
- Kaj prinaša na generalni ravni? Kakšne izzive prinaša nadzornim institucijam in statistikom?
 - Ali odločitveni mehanizem ECB v kontekstu strategije monetarne politike ECB ter ESRB, še posebej v danih razmerah zahteva enkratno uporabo virov podatkov in popolno konsistentnost statističnih informacij z makro in mikro indikatorji nadzora finančnega sektorja?
 - Enkratni zajem podatkov za več namenov hkrati (npr. statistika – nadzor)
 - Dvo-stebni sistem odločanja ECB; ekonomska – monetarna analiza
 - Konsistentnost ne-finančnih in finančnih računov oz. realnega in finančnega dela ekonomije

PANEL DISCUSSION

STATISTICS AND THE MANAGEMENT OF MACROECONOMIC RISKS

1. *Fiscal and macroeconomic surveillance and coordination*
 - *Legislative package – what does it bring at the general level*
 - *Consequences for EU institutions and member states – also regarding the possible loss of national competences*
 - *What challenges does it bring to member states, including in the public accounting (e.g. introduction of accrual accounting)*
 - *Is it reasonable to try to align different approaches for GFS compilation (for EU needs, for national needs)*
 - *The limitation of government debt in a Public Finance Law; what arguments led to the inclusion and to the determination of the limit?*
2. *Excessive imbalances procedure*
 - *What does it bring at the general level? Does it mean new excessive deficit procedure? Will it prevent new crises and how?*
 - *Consequences for EU institutions and member states*
 - *Selection of indicators and thresholds (scoreboard); can we expect stability or adjustments to current (political) needs?*
 - *Role of statisticians – limited to the provision of data?*
3. *Preventive approach to verifying GFS (EDP) statistics*
 - *New forms of surveillance from the European Commission; how to find the right balance between additional burden and benefits*
 - *Surveillance of upstream data sources, from the quality and process point of view*
 - *The role of Court of Auditors as new "players" in the field*
 - *Delimitation of responsibilities and competences between institutions for the quality of data (statistical office, central bank, ministry of finance, court of auditor)*
4. *Strengthening the governance of the European Statistical System*
 - *Commitments on Confidence in Statistics; is it feasible to expect that governments will sign them?*
 - *Changes of the European Statistics Law especially regarding professional independence; how can we define professional independence, how to assure it for institutions that produce European statistics but which are not statistical offices (central banks, ministries of finance)?*
 - *Can institutional changes really contribute to greater independence in the compilation of GFS data? Can they really prevent new Greek cases?*

5. *European Systemic Risk Board*

- *What does it bring at the general level? What challenges does it bring to supervisors and to statisticians*
- *Within the monetary policy of the ECB and the ESRB, and given the current situation, does the decision-making mechanism of the ECB require single use of data sources and a full consistency of statistical data with macro and micro indicators of financial sector surveillance?*
- *Single capture of data for several purposes (e.g. statistics – control)*
- *Two-pillar system of the ECB decision making; economic- monetary analysis*
- *Consistency of non-financial and financial accounts (real and financial parts of the economy)*

Okrepljeno ekonomsko upravljanje in druge oblike nadzora ter njihove podatkovne potrebe / *Enhanced economic governance and other forms of surveillance and their data needs*

Moderator: Mejra FESTIĆ (Banka Slovenije / *Bank of Slovenia*)

Adja SISSOKO (Evropska komisija, Generalni direktorat za gospodarske in finančne zadeve / *Directorate General for Economic and Financial Affairs*)

Mejra FESTIĆ (Banka Slovenije / *Bank of Slovenia*)

Irena ROŠTAN, Katja LAUTAR, Franci KLUŽER, Katja NOVAK (Služba Vlade RS za razvoj in evropske zadeve / *Government Office for Development and European Affairs, Slovenia*)

Matjaž NOČ (Banka Slovenije / *Bank of Slovenia*)

Jože MARKIČ (Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj / *Institute of macroeconomic analysis and development, Slovenia*)

MAKRO KAZALNIKI DINAMIKE NPL-JEV

Mejra Festić, Banka Slovenije

Številne študije potrjujejo povezavo med makro ekonomsko dinamiko in kvaliteto bančne aktive. Nekatere makro spremenljivke in kazalnike bančnega sektorja lahko uporabimo za prognoziranje bodočih sprememb kvalitete aktive glede na gospodarski cikel.

Številne študije potrjujejo procikličnost dinamike BDP/izvoza/bruto investicij v stalni kapital kot spremenljivke, ki predstavljajo glavno determinanto kvalitete posojilnega portfelja. Tako je dinamika NPL-jev prociklična glede na gospodarsko dinamiko. Medtem ko rast brezposelnosti (in inflacija) poslabšujeta dinamiko NPL-jev (kreditno vračilno sposobnost gospodinjstev), gospodarska rast decelerira dinamiko NPL-jev.

NPL-ji rastejo z rastjo obrestnih mer in večjim številom stečajev, zmanjšujejo pa se z višjo inflacijo, ekonomsko rastjo in inflacijo cen nepremičnin. Deflacija iztiska profite korporacij in škodljivo vpliva na sposobnost kreditojemalcev (=korporacij) vračati posojila. Kreditno vračilna sposobnost kreditojemalcev je pogojena z apreciacijo in rastjo razmerja med posojili in BPD; medtem ko se kreditno vračilna sposobnost gospodinjstev poslabšuje z rastjo brezposelnosti in rastjo obrestnih mer. Nekatere študije potrjujejo, da apreciacija izboljšuje kreditno vračilno sposobnost v določenih pogojih, zlasti v primerih vezanosti posojil na valute, ki deprecirajo.

Empirično potrjena relacija med (neto) tujo aktivo bank in tečajem na NPL-je ni natančno artikulirana, pogojena je s stopnjo odprtosti gospodarstva kot z dolžniško izpostavljenostjo posameznih sektorjev do tuje valute oziroma tečajnih nihanj. Slabšanje dinamike NPL-jev se pojavi takrat, ko si posojilojemalci izposojajo v tuji valuti (oziroma posojila glasijo v tuji valuti) in vračajo posojilo v domači valuti (zaradi pomanjkanja tuje aktive ali depreciacije domače valute, kar poslabša kreditno vračilno sposobnost in poveča breme dolga).

Apreciacija domače valute (kot posledica večje neto tuje aktive bančnega sektorja ali izvoza ali Balassa-Samuelsonovega učinka) lahko prispeva k nastanku krize zaradi premikov v konkurenčnosti in poslabšanja pogojev menjave z direktnim vplivom na kreditno vračilno sposobnost korporacij, saj je le-ta vezana na rast izvoza oziroma pogoje menjave.

Kapitalski prilivi (in FDI v finančno posredništvo in nepremičnine) lahko vodijo v prekomerno rast posojil; in tako nenaden dvig depozitov povzroči likvidnostne težave bank, še posebej po obdobjih velikih kapitalskih prilivov tujega kratkoročnega kapitala, kot posledica znižanja obrestnih mer, pričakovane

depreciacije ali manjšega zaupanja v gospodarstvo, pričakovane krize finančnih trgov ali krize plačilne bilance. Zato je z vidika finančne stabilnosti zelo pomembno, da sta dinamika depozitov in kreditov ustrezni; in da rast posojil ne pregreva gospodarstva ter prenaplo ne prehitveva rasti depozitov.

Razmerje med bančnimi posojili privatnemu sektorju in celotno bančno aktivo lahko jemljemo kot približek za (kreditno) tveganje bank. Tako je razmerje med posojili in aktivo indikator dinamike NPL-jev, potencialne nesolventnosti bank in drugih težav, ki so posledica slabega upravljanja s tveganji. Banke lahko nudijo več posojil privatnemu sektorju, če imajo dovolj vezanih depozitov; ali če razpoložljivi viri prihajajo od drugod. Razmerje med posojili in depoziti lahko uporabimo kot približek za posojila, ki pridejo iz tujine.

Razmerje med depoziti privatnega sektorja in posojili privatnemu sektorju je lahko tudi grobo merilo profitabilnosti depozitnega denarja ali približek narodnih prihrankov (pri bankah) ali grobo merilo rezerv bančnega sektorja. Rast razmerja med depoziti in krediti se lahko razume kot indikator deceleracije NPL-jev.

Vpliv varčevanja pri bankah (izraženo kot delež depozitov glede na BDP) na kvaliteto posojilnega portfelja (=NPL) je dvoumen. Nizka kapitalizacija bank (in nizko varčevanje pri bankah) lahko pripeljeta do neustrezne posojilne politike in velike nagnjenosti bank h kreditiranju visoko tveganih projektov. Posledično se takšen pristop direktno odraža na posojilnem portfelju bank in rasti NPL-jev. Po drugi strani pa visoko varčevanje pri bankah pomeni presežno likvidnost bančnega sektorja in dovolj kreditnega potenciala. In hkrati, večje varčevanje pri bankah pomeni manjše povpraševanje po posojilih in manjšo možnost akceleracije NPL-jev.

Uporaba ohlapnih kriterijev odobritve posojil (pri presežni likvidnosti bank in visokemu varčevanju pri bankah), kar je bilo značilno za mnoge tranzicijske ekonomije pri kreditiranju gospodarstva in gospodinjstev, lahko privede do znatnih izgub bank in gospodarstva, še posebej takrat kadar financirane investicije postanejo nedonosne in neproduktivne ali kadar zadolženost privatnega sektorja postane previsoka in neobvladljiva (pri previsokem razmerju med dolgovi in dohodki). Večje povpraševanje gospodinjstev lahko poveča breme dolga in NPL-je, kar lahko spremljamo z razmerjem med prejemki zaposlenih glede na porabo.

Razmerje med narodnim dohodkom in bilančno vsoto bank je signifikantno in negativno korelirano, kar pomeni, da je negativna relacija med poslovnim ciklom in kapitalsko ustreznostjo močnejša v gospodarstvih z nižjim narodnim dohodkom in slabšo razvitostjo finančnega sistema, in vice-versa. Zato lahko pričakujemo pozitiven in signifikanten učinek cikla na kvaliteto aktive (in NPL-jev) v gospodarstvih z relativno nižjo razvitostjo finančnega sistema. Pozitivni učinek cikla na kvaliteto aktive je zadušen v ekonomijah z nižjimi dohodki in plitkimi finančnimi trgi, kar implicira manjšo negativno relacijo med poslovnim ciklom in kapitalsko ustreznostjo v državah z boljšo kvaliteto bančne supervizije.

Nekatere študije potrjujejo signifikanten pozitiven vpliv večje zadostitve Baselskim kapitalskim kriterijem na poslovanje bank (kar je lahko merjeno z NPL-ji in neto obrestno maržo).

Heterogenost med ekonomijami lahko prikaže drugačna razmerja med kvaliteto posojilnega portfelja in poslovnim ciklom. Bolj kot je bančni sektor koncentriran, večje kot so FDI v finančni sektor in bolj kot je finančni sektor globok, več imajo banke možnosti za nudenje posojil in oblikovanje nižje kapitalske ustreznosti.

Ključne besede: posojila, ki zamujajo najmanj 90 dni, cikel, razmerje med posojili in depoziti.

MACRO NPL INDICATORS

Mejra Festić, Bank of Slovenia

Many empirical studies have revealed the link between macroeconomic dynamics and bank asset quality. Some macro and banking sector variables can be used to make predictions of the future effects of the business cycle on asset quality.

The majority of studies have confirmed that GDP/export/gross fixed capital formation is a major challenge to loan portfolio quality and the dynamics of the NPL have been shown to be pro-cyclical with respect to economic growth. Increasing unemployment and inflation deteriorate the NPL ratio, while faster GDP growth decelerates the NPL ratio.

The NPL ratio rises with increasing nominal interest rates and an increasing number of bankruptcies, but decreases with higher CPI inflation, economic growth, and property price inflation. Deflation squeezes out corporate profitability and adversely affects borrowers' ability to repay. The default rate for the corporate sector is determined by the appreciation of the real effective exchange rate and by the increase in the loan to GDP ratio; meanwhile, the default rate for households deteriorates via unemployment and interest-rate increases. Some studies have shown that the appreciation of the real effective exchange rate does not deteriorate the NPL ratio.

The empirical record associated with an explicit analysis of the (net) foreign currency assets and exchange rate to NPL relationship is mixed, partly as a result of economies' different degrees of foreign trade openness, as well as with dissimilar (foreign currency) debt exposure in individual sectors. The worsening of banking sector mismatches and NPL ratio could occur - when borrowers borrow in foreign currency (or their loans are nominated in foreign currency) and payback credit in domestic currency - due to the shortage of foreign currency assets and domestic currency depreciation that threatens the NPL performance and increases the debt burdens.

The appreciation of the real exchange rate (as the result of the higher net foreign currency assets of the banking sector or export growth or Balassa-Samuelson effect) could contribute to the build-up of a crisis through shifts in international competitiveness coupled with terms of trade deterioration and with direct implications on loan performance -- as can be seen from the fact that bank lending surveys show that loans granted to enterprises are partly hedged by their export proceeds.

Capital inflows (and FDI in financial intermediation and real estate) could result in an expansion of domestic credits; and a sudden withdrawal of bank deposits leaving domestic banks illiquid might take place after a period of large inflows of foreign short-term capital when domestic interest rates fall, when depreciation is expected or when confidence in the economy wavers, when disruption on financial markets or a balance of payment crises is expected. Therefore it is very important (from the point of view of financial stability) that the

dynamics of deposits and loans is adequate; and that loan dynamics does not overheats to fast deposit dynamics.

The share of banks' loans to the private sector in total banking assets is considered as a proxy of risk taken by the banks. Loan-assets ratio is positively correlated with banking problems, increasing NPL ratio and (in)solvency is a result of bank long-term mismanagement. The banks may offer more credits to clients having more time deposits in banks; or if available banking finance come from abroad. The loan to deposit ratio could be used as a proxy for loans that come from abroad.

The ratio between the deposits of the private sector to (private sector) loans is used as a rough measure of the profitability of the deposit money or as a proxy for national savings with banks as a rough measure of banking sector reserves. An increasing deposit/loan ratio might be an indicator of decreasing the NPL ratio.

The impact of savings with banks (bank deposits to GDP ratio) on the quality of a loan portfolio (=NPLs) is ambiguous. Low bank capitalization (and low savings with banks) can often lead to the adoption of imprudent lending strategies with direct implications for banks' loan portfolios, which tend to be heavily skewed towards high risk projects; and the NPL could increase. On the other hand, high savings with banks offer ample liquidity and enough banking finance to offer more credits to the private sector. From a third point of view, higher savings with banks mean less credit demand and less possibilities for NPLs increase.

Applying soft budget constraints (due to ample liquidity of the banking sector and high savings with banks), prevalent in many transition countries for credits to enterprises or households, may lead to considerable losses in the economy, when investments turn out to be counterproductive or when the private sector's liabilities/income ratio is extremely high. The higher demand of households could increase the debt burdens, and if the indebtedness of households is higher (lower compensation of employees to demand of households ratio could be used as a proxy), the NPL could increase.

The interaction between the income cycle and (banking sector) size cycle is significant and negative correlated, implying that the negative relation between business cycle and capital adequacy is larger in economies with lower income and lower level of financial development, and vice-versa. We could expect the positive and significant effect of the cycle on asset quality (=NPL) in economies with a relatively lower level of financial development. The positive effect dampened in low income economies and lower financial depth, implying that the negative relationship between the business cycle and capital adequacy ratio is smaller in economies with a higher quality of supervision.

Some studies have revealed the significant positive impact of higher compliance with the Basel Core Principles on banking sector performance as measured by NPL and net interest margin.

Heterogeneity across economies might prove different relationship between asset quality and the business cycle. The higher the banking sector concentration, the more FDI in the financial

sector comes from abroad and the higher the financial sector depth, the more possibilities the banks have for offering more credit and creating lower capital adequacy.

Key words: *non-performing loans, cycle, loan to deposit ratio.*

BO OKREPLJENO EKONOMSKO UPRAVLJANJE PRINESLO ŽELENE REZULTATE?

Irena Roštan, Katja Lautar, Franci Klužer, Katja Novak,
Služba Vlade RS za razvoj in evropske zadeve

Dolžniška kriza v območju evra je nakazala potrebo po **kreptvi nadzora nad fiskalnimi in makroekonomskimi politikami**. S tem namenom je bilo že v letu 2010 osnovan t.i. evropski semester, v marcu 2011 je Evropski svet dal zeleno luč za ustanovitev Evropskega mehanizma za stabilnost (ESM), države z evrom in še šest ostalih držav EU so junija 2011 sprejele še dodatne zaveze t.i. Pakt »euro plus«.

Politično in strokovno najzahtevnejši v procesu vzpostavljanja sistemske krepitve nadzora nad fiskalnimi in makroekonomskimi politikami pa je **paket šestih zakonodajnih predlogov za krepitev makroekonomskega in fiskalnega nadzora v državah članicah**, s posebnim poudarkom na zgodnjem prepoznavanju in omejevanju oziroma preprečevanju makroekonomskih in fiskalnih neravnovesij, še posebej v državah članicah območja evra. Rešitve, ki jih ponujajo zakonodajni predlogi Komisije, v prvi vrsti krepijo proračunski nadzor in spoštovanje zavez iz Pakta za stabilnost in rast ter uvajajo sankcije v primeru nespoštovanja zavez tako iz korektivnega kot tudi preventivnega dela Pakta za države članice evroobmočja, naslavljajo pa ne le nadzor fiskalne politike temveč tudi področja drugih ekonomskih politik. Po zgledu dobre prakse uvajajo zahteve v zvezi s fiskalnimi okviri za vse države članice. Sprejetje zakonodajnih predlogov, ki naj bi bili sicer sprejeti v juniju 2011, se je zavleklo zaradi številnih modifikacij, dopolnitev in kompromisov med državami članicami in evropskim parlamentom.

Namen prispevka je **primerjati ključne sprejete rešitve šestih zakonov z začetnimi predlogi** ter opozoriti na nekatere pomanjkljivosti in prednosti tovrstnega nadzora. Odpira se tudi vprašanje zadostnosti, resnosti in ustreznosti sprejetih rešitev ter »implementacije« v Sloveniji. Prispevek bo nakazal tudi na potrebne **spremenbe v domači zakonodaji in druge sistemske prilagoditve** na nov sistem ekonomskega upravljanja. Slovenija bo za okrepitev ekonomskega upravljanja spremenila Zakon o javnih financah, v pripravi pa je tudi Zakon o razvojnem načrtovanju. Oba zakona bosta zagotavljala okvir za izvajanje okrepljenega nadzora, saj bosta med drugim povezovala način priprave strateških dokumentov s procesom priprave proračuna.

Ključne besede: fiskalna in ekonomska politika, zakonodajni paket za krepitev nadzora, zakon o javnih financah, zakon o razvojnem načrtovanju

WILL ENHANCED ECONOMIC GOVERNANCE BRING THE DESIRED RESULT?

*Irena Roštan, Katja Lautar, Franci Klužer, Katja Novak,
Government Office for Development and European Affairs, Slovenia*

The sovereign debt crisis in the euro area highlighted a need for enhanced surveillance of fiscal and macroeconomic policies. Consequently, already in 2010 the so called European semester was established, in March 2011 the European council gave the green light for the creation of the European Stabilisation Mechanism, in June 2011 the euro area member states together with 6 other EU Member states presented additional commitments in the context of the so called Euro plus pact.

But the most politically and professionally onerous in the process of establishing systemic enhancement of surveillance of fiscal and macroeconomic policies is the package of the six legislative proposals for enhancing macroeconomic and fiscal surveillance in the member states with a special emphasis on early detection and restraint or prevention of macroeconomic and fiscal imbalances, especially in the euro area member states. Solutions foreseen in the legislative proposals of the Commission are, first of all, enhancing fiscal surveillance and the respect of the rules of the Stability and Growth Pact and introducing sanctions in case of noncompliance with corrective as well as the preventive part of the Pact for euro area member states, but they not only address the surveillance of fiscal policy but of other economic policies as well. In line with established good practice they are introducing requirement for budgetary frameworks for all member states. The adoption of legislative proposals that was originally planned for June 2011 has been delayed due to the numerous modifications, supplementations and compromises with between the member states and the European parliament.

The aim of the article is to compare the key adopted solutions of the six legislative acts with the initial proposals and highlight some shortcomings and strengths of surveillance of this sort. The question of sufficiency, seriousness and suitability arises as well as that of implementation in Slovenia. The article will also indicate the changes in national legislation and other systemic adaptations to the new system of economic governance needed. In view of improved economic governance Slovenia will change the Public Finance Act, while the Development planning Act is in the phase of preparation. Both acts will ensure a framework for enforcement of enhanced surveillance as they will interlink the modality of preparation of strategic documents with the process of preparing the budget.

Key words: *fiscal and macroeconomic policy, legislative package on enhanced surveillance, Public Finance Act, Development Planning act*

KAZALNIKI ZADOLŽENOSTI SLOVENIJE

Matjaž Noč, matjaz.noc@bsi.si, Banka Slovenije

O zadolženosti se še posebej po izbruhu finančne krize veliko govori tako v svetu kot v Sloveniji, saj je visok dolg lahko eden izmed razlogov za izbruh krize, hkrati s tem pa lahko upočasnjuje okrevanje gospodarstev. Kot vemo je eden izmed kazalnikov dolga (javnofinančni dolg) tudi zajet v Maastrichtskih kriterijih za vstop držav v evroobmočje. Nekaj kazalnikov dolga naj bi bilo zajetih tudi v t. i. scoreboardu za spremljanje makroekonomskih neravnovesij EU. Kot že rečeno se tudi v Sloveniji o dolgu veliko piše in komentira, pri čemer je veliko mešanja različnih pojmov in zato tudi napačnih interpretacij.

Namen prispevka je prikazati različne kazalnike dolga in osvetliti njihov pomen, hkrati s tem pa natančno pojasniti pojme, ki se običajno mešajo. Pri kazalnikih se bomo osredotočili na Slovenijo in jih primerjali z evroobmočjem oziroma posameznimi državami evroobmočja.

Ključne besede: dolg, javnofinančni dolg, bruto dolg, neto dolg, dolg po sektorjih, zunanji dolg, raven dolga, povečanje dolga

DEBT INDICATORS OF SLOVENIA

Matjaž Noč, matjaz.noc@bsi.si, Bank of Slovenia

There have been many discussions after the outbreak of the financial crisis about the indebtedness in the world and in Slovenia, as the high debt may be one of the reasons for the outbreak of the crisis with consequence of the slower economy recoveries. As we know, one of the debt indicators (government debt) is also included in the Maastricht criteria for entry into the euro area. Some debt indicators should be included also in the scoreboard for monitoring the EU macroeconomic imbalances. As already mentioned, there are many papers and comments on debt in Slovenia, but with a large mixing of different concepts and consequently misinterpretation.

The purpose of this contribution is to present different debt indicators and highlight their importance and at the same time clearly explain concepts that are usually mixed. We will focus on Slovenian indicators and compare them with the euro area and the individual euro area countries.

Key words: *debt, (general) government debt, gross debt, net debt, debt by sectors, external debt, the debt level, increase of debt*

STANJE MEDNARODNIH NALOŽB KOT MERO ZUNANJEGA NERAVNOVESJA

Jože Markič, joze.markic@gov.si, UMAR

Stanje mednarodnih naložb ali neto finančna pozicija izkazuje stanje celotnih terjatev in obveznosti, ki jih ima gospodarstvo do tujine na določen dan, s strukturo, ki je enaka strukturi finančnega računa plačilne bilance. Sprememba stanja v nekem obdobju je posledica transakcij v plačilni bilanci ter vrednostnih sprememb zaradi cenovnih, tečajnih in drugih prilagoditev. Neto finančna pozicija tako omogoča celovito sliko plačilnobilančnih tokov in stanj ter je primernejše merilo za odkrivanje makroekonomskega neravnovesja kot pa neto zunanji dolg.

Neto finančna pozicija Slovenije do tujine je po liberalizaciji kapitalskega in finančnega računa plačilne bilance in vstopu Slovenije v EU prešla iz presežka v primanjkljaj. V preteklih dveh letih pa se zaradi omejenega dostopa do tujih virov financiranja in krize v realnem sektorju ni bistveno poslabšala. V letu 2010 stanje celotne neto zadolženosti Slovenije do tujine (37,0 % BDP) ostaja precej pod ravniyo držav, ki so v dolžniški krizi (Grčija 98,2 %, Irska 97,0 % in Portugalska 107,9 % BDP).

Namen prispevka je analizirati spremembe v strukturi neto finančne pozicije Slovenije in držav evroobmočja. Pri uravnavanju zunanjega neravnovesja poleg trgovinske bilance vse bolj postajajo relevantni tudi drugi dejavniki kot so dohodki od kapitala in vrednostne spremembe.

Ključne besede: finančna kriza, evroobmočje, neto finančna pozicija, trgovinska bilanca, stopnja donosa, vrednostne spremembe, vzdržnost primanjkljaja

NET INTERNATIONAL INVESTMENT POSITION AS A MEASURE OF EXTERNAL IMBALANCE

*Jože Markič, joze.markic@gov.si,
Institute of macroeconomic analysis and development, Slovenia*

Net international investment position is the balance sheet of financial assets and liabilities for an economy with respect to the rest of the world. It is classified in the same way as the financial account of the balance of payments. The change to the balance of holdings and liabilities in a specific period is the result of transactions or flows shown in the balance of payments and also exchange rate changes, price changes and other changes. Net international investment position enables the overall picture of flows and stocks and it is better measure for assessing macroeconomic imbalance like net external debt.

After liberalization of capital and financial account and by entering the EU net international investment position of Slovenia preponderated from surplus to deficit. In past two years as the financial crisis deepened, and access to foreign financing dried up, net international investment position of Slovenia remained relatively stable. In 2010 the stock of entire indebtedness of Slovenia to the rest of the world (37.0 % of GDP) remained much below the level in countries faced by debt crisis (Greece 98.2 % of GDP, Ireland 97.0 % of GDP, Portugal 107.9 % of GDP).

The purpose of the contribution is to analyse changes in the structure of net international investment position of Slovenia and euro area. The process of adjustment of external imbalances depends not only on changes in trade balance but also on investment income and valuation effects.

Key words: financial crisis, euro area, net international investment position, trade balance, rate of return, valuation changes, sustainability

Uvedba novih mednarodnih statističnih standardov / *Introduction of new international statistical standards*

Moderator: Karmen HREN (Statistični urad Republike Slovenije / *Statistical Office of the Republic of Slovenia*)

Isabella BOSETTI (Evropska centralna banka / *European Central Bank*)

Janez KLEMENC, Darja ŠTERK (Banka Slovenije / *Bank of Slovenia*)

Janja KALIN (Statistični urad Republike Slovenije / *Statistical Office of the Republic of Slovenia*)

Jure LASNIBAT (Statistični urad Republike Slovenije / *Statistical Office of the Republic of Slovenia*)

VPLIV BMP6 NA PLAČILNO BILANCO EVRSKEGA OBMOČJA IN STANJE MEDNARODNIH NALOŽB

Isabella Bosetti, isabella.bosetti@ecb.europa.eu, Evropska centralna banka

V letu 2010 je Mednarodni denarni sklad objavil šesto izdajo Priročnika o plačilni bilanci in stanju mednarodnih naložb (BMP6) in s tem posodobil peto izdajo priročnika (BMP5), ki je določal statistične standarde na področju plačilne bilance od leta 1993. Delovna skupina Evropskega sistema centralnih bank za statistiko zunanje trgovine se je na uvedbo standardov BMP6 v statistikah evrskega območja temeljito pripravila. Ta proces je privedel do novega pravnega akta ECB (posodobitev smernic ECB 2004/15), ki bo objavljen v začetku leta 2012, izvajati pa se bo začel z letom 2014. Prispevek najprej podaja pregled statistike plačilne bilance in stanja mednarodnih naložb, ki jo zbira Evropska centralna banka, potem pa obravnava glavne novosti, ki bodo zahtevale spremembe v zbiranju podatkov na evropski ravni.

Ključne besede: BMP6, Evropska centralna banka, evrsko območje, neposredne tuje naložbe, blago za obdelavo, blago s katerim se trguje, FISIM - posredno merjene storitve finančnega posredništva, rezervna sredstva, premije zavarovalniških družb in tehnične rezervacije

IMPACT OF BPM6 ON EURO AREA BALANCE OF PAYMENTS AND INTERNATIONAL INVESTMENT POSITION

Isabella Bosetti, isabella.bosetti@ecb.europa.eu, European Central Bank

In 2010 the IMF published the 6th edition of the Balance of Payments and International Investment Positions Manual (BPM6), updating the 5th edition of the Manual (BPM5) which sets the statistical standards in the balance of payments fields since 1993. The European System of Central Banks Working Group on External Statistics has conducted intensive preparations to introduce BPM6 standards in the euro area statistics. This process has led to a new ECB legal act (update of the ECB Guideline 2004/15) that will be published in early 2012 and that will be implemented as from 2014. After an overview of the balance of payments and international investment position statistics compiled by the European Central Bank, the paper explains the main novelties that will require changes in the data collection and compilation at European level.

Key words: *BPM6, European Central Bank, euro area, foreign direct investment, goods for processing, goods under merchanting, FISIM, reserve assets, insurance corporation premiums and technical reserves.*

POMEMBNEJŠE SPREMEMBE V NOVI (ŠESTI) RAZLIČICI PRIROČNIKA ZA PLAČILNO BILANCO

Janez Klemenc, janez.klemenc@bsi.si, Banka Slovenije
Darja Šterk, darja.sterk@bsi.si, Banka Slovenije

Mednarodni denarni sklad (IMF) je v letu 2010 izdal novo (šesto) različico Priročnika za plačilno bilanco. Razlogi zanjo so se pojavili z razvojem globalizacije in novih finančnih instrumentov, v njej pa se želi doseči harmonizacijo z ostalimi makroekonomskimi statistikami, bolj poudariti pomen statistike stanja mednarodnih naložb in podati natančnejša pojasnila različnih ekonomskih pojavov. V primerjavi s peto različico Priročnika je večina zdajšnjih sprememb pojasnjevalnega značaja, njihov pomen pa je manjši kot pri reviziji četrte različice. Novi priročnik približa terminologijo statistiki nacionalnih računov, od koder prevzema tudi sektorsko klasifikacijo. Med pomembnejše spremembe spada drugačna obravnava poslov posredovanja in blaga za oplemenitenje, drugačen prikaz in zajem transakcij neposrednih naložb ter preimenovanje nekaterih postavk. Države članice EU bodo morale nova priporočila Priročnika upoštevati pri pripravi statističnih podatkov za leto 2013.

Ključne besede: IMF, plačilna bilanca, priročnik, spremembe, posredovanje, blago za oplemenitenje, neposredne naložbe, preimenovanje

MAJOR CHANGES IN THE NEW (SIXTH) EDITION OF THE BALANCE OF PAYMENTS MANUAL

*Janez Klemenc, janez.klemenc@bsi.si, Bank of Slovenia
Darja Šterk, darja.sterk@bsi.si, Bank of Slovenia*

In 2010, the International Monetary Fund (IMF) has released the new (sixth) edition of the Balance of Payments Manual. The reasons for a new Manual are related to globalisation and the emergence of new financial instruments. Its purpose is to achieve harmonisation with other macroeconomic statistics, increase the emphasis on the international investment position statistics and provide clarifications on particular economic issues. When compared with the previous edition of the Manual, most of the changes in the new edition are clarifications. They are also less significant than those in the revision of the fourth edition of the Manual. The new Manual aligns the terminology with the national accounts statistics, wherefrom the institutional sector classification is adopted. The most important changes include different treatment of merchanting and goods for processing, different presentation and coverage of the direct investment relationships and different names of several items. EU member states are expected to compile data for the reference year 2013 in accordance with the new Manual.

Key words: *IMF, balance of payments, manual, changes, merchanting, goods for processing, direct investment, rename*

REVIZIJA SISTEMA NACIONALNIH RAČUNOV

Janja Kalin, janja.kalin@gov.si, Statistični urad RS

V zadnjih letih je na področju nacionalnih računov na svetovni ravni potekalo obsežno metodološko delo – prenova sistema nacionalnih računov (SNA), ki določa mednarodna pravila sestavljanja nacionalnih računov. Prejšnji sistem SNA 1993 je nadomestil SNA 2008, ki je v končni različici izšel v drugi polovici leta 2009. Glavni cilj prenove je bila posodobitev sistema, da bi bolj ustrezal potrebam uporabnikov zaradi sprememb in razvoja v ekonomskem okolju. Prenovi na svetovni ravni je sledila prenova pravil na evropski ravni, kjer je v zaključni fazi priprava revidiranega evropskega sistema računov ESA 2010, ki bo v uporabi od leta 2014 dalje in bo nadomestil sedanjo ESA 1995. Prispevek obravnava glavne spremembe ter pričakovane učinke teh sprememb na agregate nacionalnih računov.

Ključne besede: Sistem nacionalnih računov SNA, Evropski sistem računov ESA,

REVISION OF THE SYSTEM OF NATIONAL ACCOUNTS

Janja Kalin, janja.kalin@gov.si, Statistical Office of the Republic of Slovenia

In recent years, an extensive methodological work has been going on at the international level – a revision of the System of National Accounts (SNA), which sets international rules for the compilation of national accounts. The previous system SNA 1993 has been replaced by SNA 2008, the final version of which was released in the second half of 2009. The main goal of the revision was modernizing the system to better meet the demands of users due to changes and development in the economic environment. The revision at the international level has been followed by the revision of rules at the European level, where the preparation of the revised European System of Accounts ESA 2010 is in the final phase; ESA 2010 will be implemented from 2014 on and will replace the present ESA 1995. The paper presents main changes and their expected effects on the national accounts aggregates.

Key words: *System of National Accounts SNA, European System of Accounts ESA, revision*

IZDATKI ZA RAZISKAVE IN RAZVOJ V NOVEM SISTEMU NACIONALNIH RAČUNOV

Jure Lasnibat, jure.lasnibat@gov.si, Statistični urad Republike Slovenije

Novi sistem nacionalnih računov spreminja obravnavo izdatkov za raziskave in razvoj, tako da jih uvršča med investicijske izdatke namesto v potrošnjo. Prispevek predstavlja načrtovane spremembe v sistemu nacionalnih računov in predviden vpliv na slovenske agregate nacionalnih računov.

Ključne besede: nacionalni računi, revizija, raziskave, razvoj, bruto domači proizvod

RESEARCH AND DEVELOPMENT EXPENDITURE IN THE NEW SYSTEM OF NATIONAL ACCOUNTS

Jure Lasnibat, jure.lasnibat@gov.si, Statistični urad Republike Slovenije

The treatment of research and development expenditure is changed in the new system of national accounts; instead of treating it as consumption it is accepted as gross fixed capital formation. The paper presents the planned changes in the system of national accounts and the expected impact on slovenian national accounts aggregates.

Key words: *national accounts, revision, research, development, gross domestic product*

Torek 8.11.2010 / Tuesday 8.11.2010

Panelna razprava / *Panel discussion*

Statistika kot dodana vrednost pri sprejemanju odločitev / *Statistics as value added in decision-making*

Moderator: Anuška FERLIGOJ (Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani / *Faculty of Social Sciences University of Ljubljana, Slovenia*)

Razpravljavci: / *Discussants:*

Geert BRUINOOGHE (Statistični urad Nizozemske / *Statistics Netherlands*)

Matthias FUCHS (Centralna banka Avstrije / *Austrian Central Bank*)

Olav LJONES (Statistični urad Norveške / *Statistics Norway*)

Genovefa RUŽIĆ (Statistični urad Republike Slovenije / *Statistical Office of the Republic of Slovenia*)

Janja KOREN (TV Slovenija / *Television of Slovenia*)

Panelna razprava

STATISTIKA KOT DODANA VREDNOST PRI SPREJEMANJU ODLOČITEV

Dozdajšnje razprave o razvojnih strategijah v Sloveniji kažejo, da je pri oblikovanju teh strategij treba še naprej povezovati vse deležnike, predvsem nosilce politik, raziskovalce in medije. Uradna statistika in v njenem imenu Statistični urad RS lahko predstavljata neodvisno osnovo za povezovanje deležnikov in za predstavitev različnih pogledov na razvoj Slovenije. Hkrati se ugotavlja, da je nujno spodbujati kulturo dialoga, podprtega s statističnimi dejstvi. Mednarodno primerljivi statistični podatki in analize nam lahko pomagajo družbene izzive pravilneje razumeti in prepoznati in tudi nakazati mogoče rešitve. Odpira se vprašanje, kakšna je vloga statističnih uradov pri oblikovanju in spremljanju vizij ter strategij in kakšna je pri tem vloga medijev kot mostu med producenti podatkov in splošno javnostjo. Vsaka strategija mora imeti protokol za spremljanje, za merjenje in za ukrepanje, če cilji niso doseženi. Kakšna je vloga strokovne javnosti in analitikov in statistikov? Kako lahko raven statistične pismenosti vpliva na uporabo statistik? Za uporabnike so statistični kazalniki zanimivejši od velikih količin podatkov. Vendar je odločitev o tem, kateri kazalniki se bodo izračunavali, vedno poljubna (arbitrarna), potrebno pa bi bilo široko soglasje (konsenz) vseh deležnikov o merilih za izbor kazalnikov in o tem, kako jih na najustreznejši način predstaviti javnosti. Prakse različnih držav kažejo, da je še vedno bolje kot izračunavati sestavljene kazalnike (na primer za blaginjo) sintetizirati informacije na drugačne načine, npr. z izborom ključnih kazalnikov ali pa z vizualizacijo kazalnikov (npr. švicarski »dashboard«). V zvezi s tem, kako naj bi se ti kazalniki predstavljali javnosti, se postavlja tudi vprašanje o tem, kje je meja uradne statistike. Ali je naloga statistike, da kazalnike tudi ovrednoti (glede na postavljene cilje)? Ali naj uradna statistika pripravlja tudi napovedi oziroma projekcije prihodnjega gibanja in podobno? Pri vsem tem je zelo pomembno zaupanje v institucije in v stroke. Kakšna je vloga statistike pri graditvi zaupanja? Kako komunicirati ob podpori statistik, kako odpreti dialog in doseči družbeno soglasje – to je velik izziv v svetu in v Sloveniji. Prav to zadnje pomeni poseben izziv za statistične sisteme. Kako organizirati etnotno vstopno točko za uporabnike, da jim ni treba vedeti, katere inštitucije zbirajo katere podatke, in kako na primer organizirati izkazovanje (diseminacijo) ekonomskih podatkov, ki jih pripravljajo nacionalni statistični uradi in centralne banke, in kako te podatke predstaviti uporabnikom, da bodo pravilno razumljeni? Kakšna je vloga statistike kot podpore aktualnim temam v družbi? Ali to zahteva nov način priprave publiciranja (presečne vsebine)? V panelni razpravi bomo domači in mednarodni strokovnjaki nadaljevali izmenjavo mnenj in dobrih praks ter odgovorili vsaj na nekatera izmed prej omenjenih vprašanj.

Panel discussion

STATISTICS AS VALUE ADDED IN DECISION-MAKING

Past discussions in Slovenia show that in formulating development strategies all stakeholders need to be involved, especially policy-makers, researchers and the media. Official statistics and on its behalf the Statistical Office of the Republic of Slovenia can be an independent basis for integrating stakeholders and for presenting different views of Slovenia's development. At the same time it is being assessed that it is absolutely necessary to promote a culture of dialogue supported by statistical facts. Internationally comparable statistical data and analyses can help us better understand the social challenges as well as identify and indicate possible solutions. A question is being raised about the role of statistical offices in creating and monitoring visions and strategies and about the role of the media as a bridge between data producers and the general public. Every strategy must contain a protocol for monitoring, measuring and acting when objectives are not met. What is the role of the professional public and of analysts and statisticians? How can the level of statistical literacy affect the use of statistics? For users, statistical indicators are more interesting than large amounts of data. However, the decision which indicators will be calculated is always arbitrary and a broad consensus of all stakeholders is necessary regarding the criteria for selecting the indicators and how they should be presented to the public. Practices of various countries show that it is still better to synthesise information in different ways, e.g. by selecting key indicators or by visualising the indicators (e.g. Swiss »dashboard«), than to calculate composite indicators (e.g. of well-being). The issue of how these indicators should be presented to the public brings forth the issue of where are the boundaries of official statistics. Is the task of statistics to evaluate indicators (in view of the set objectives)? Should official statistics prepare forecasts and projections of future trends? In all this, trust in institutions and professions is very important. What is the role of statistics in building trust? How should we communicate with the help of statistics? How should we open up a dialogue and achieve social consensus? This is a major challenge both in Slovenia and worldwide. The latter represents a special challenge for statistical systems. How should a single entry point for users be organised so that they do not need to know which institutions collect which data and how, for example, dissemination and communication of economic data prepared by national statistical offices and central banks should be organised? What is the role of statistics as a support to current issues in the society? Does this require a new publication policy (multi-domain contents)? The panel discussion involving national and international experts will continue the exchange of opinions and good practices and answer at least some of the above questions.

Povezava makroekonomskih statistik z drugimi statističnimi / Links between economic statistics and other fields of statistics

Moderator: Alenka KAJZER (Urad Republike Slovenije za makroekonomske
analize in razvoj / *Institute of macroeconomic analysis and development, Slovenia*)

Romana KORENIČ (Statistični urad Republike Slovenije / *Statistical Office of the
Republic of Slovenia*)

Jana KRAMULOVA, Jakub FISCHER (Ekonomska univerza v Pragi, Češka
republika / *University of Economics, Prague, Czech Republic*)

Janja KALIN (Statistični urad Republike Slovenije / *Statistical Office of the Republic
of Slovenia*)

Dragan VUKMIROVIĆ (direktor Statistični urad Srbije / *Director Statistical Office of
the Republic of Serbia*), **Rade ĆIRIĆ** (Statistični urad Srbije / *Statistical Office of the
Republic of Serbia*)

ANALIZA MAKRO PODATKOV O STROŠKIH DELA Z UPORABO INDIVIDUALNIH PODATKOV

Romana Korenič, romana.korenic@gov.si, Statistični urad Republike Slovenije

Ena izmed možnosti za prihodnji razvoj ekonomskih statistik je povezovanje mikropodatkov z makropodatki. Na osnovi takšnega povezovanja je bila narejena disagregacija podatkov o stroških dela na posamezne kategorije delovne sile. Agregatni podatki nacionalnih računov o sredstvih za zaposlene, raznovrstnem dohodku in zaposlenosti so disagregirani na osnovi individualnih podatkov o zaposlenih in samozaposlenih osebah. Rezultat disagregacije so podatki o stroških dela za 18 kategorij delovne sile po dejavnostih. Kriteriji razvrstitve so starost, spol in izobrazba.

V prispevku bodo predstavljeni prvi rezultati analize s poudarkom na razlikah med opazovanimi kategorijami.

Ključne besede: stroški dela, kategorije delovne sile

ANALYSIS OF MACRO LABOUR COSTS DATA USING THE INDIVIDUAL DATA

Romana Korenič, romana.korenica@gov.si,
Statistical Office of the Republic of Slovenia

One of the opportunities for future development of economic statistics is making links between macro-data and micro-data. Such linkage was used for disaggregation the labour costs data by different labour categories. National accounts data on Compensation of employees, Mixed income and Employment was disaggregated on the basis of individual data of employed and self-employed persons. The results of disaggregation are data on labour costs for 18 labour categories by industries. The criteria for categorization the data are age, gender and education.

The paper is intend to present the first results of analyse with the emphasis on the differences among observed categories.

Key words: *Labour compensation, labour categories*

SATELITSKI RAČUNI V ČEŠKI REPUBLIKI: ZGODOVINA IN PERSPEKTIVE

Jana Kramulova, Jakub Fischer, Ekonomska univerza v Pragi,
Češka republika, jana.kramulova@vse.cz

Namen prispevka je predstaviti zgodovino in perspektive satelitskih računov na Češkem. Z zgodovinskega vidika se v okviru nacionalnih računov zbirata dve vrsti satelitskih računov: satelitski računi za turizem in satelitski računi za neprofitne organizacije. Satelitski računi za turizem omogočajo analizo gospodarskega položaja turistične industrije, vključno s kazalniki, kot so število obiskovalcev (prihodi in odhodi), zmogljivost in izkoriščenost nastanitvenih objektov ipd. Satelitski računi za neprofitne organizacije uporabljajo širšo definicijo neprofitnega sektorja kot rezidenčni institucionalni sektor »nepridobitne institucije, ki opravljajo storitve za gospodinjstva« (NPISH). V nasprotju z NPISH neprofitne organizacije vključujejo tudi javne univerze. Kljub temu je vzpostavitev nacionalne metodologije novih satelitskih računov zelo draga. Poleg tega je težko voditi račune za vsako leto in napolniti okvir satelitskih računov s tekočimi podatki. Vidimo priložnost za tesno sodelovanje med uradno statistiko in akademskim okoljem. S takim sodelovanjem bi bilo mogoče vzpostaviti nacionalno metodologijo okoljskih satelitskih računov za Češko. Prispevek predstavlja osnove za češke okoljske račune.

Ključne besede: satelitski računi, satelitski računi za turizem, okoljski računi, nacionalni računi

SATELLITE ACCOUNTS IN THE CZECH REPUBLIC: A HISTORY AND PERSPECTIVES

Jana Kramulova, Jakub Fischer, University of Economics, Prague, jana.kramulova@vse.cz

The aim of the paper is to present a history of satellite accounts in the Czech Republic and the perspectives. From the historical point of view, two satellite accounts are compiled within the framework of national accounts: tourism satellite accounts and satellite accounts of non-profit organizations. Tourism satellite accounts allow us to analyze the economic situation of tourism industry, including natural indicators such as number of visitors (incoming and outgoing), capacity and utilization of accommodation facilities, etc. Satellite accounts of nonprofit organizations use wider definition of non-profit sector than the residential institutional sector Non-Profit Institutions Serving Households (NPISH). Contrary to NPISH, non-profit organizations include also public universities. Nevertheless, it is very expensive to create a national methodology of new satellite accounts. Moreover, it is also hard to keep the accounts for every year and fill the framework of satellite accounts by current data. We see the opportunity of strong co-operation between the official statistics and the academia. Thanks to this co-operation, it could be possible to create a national methodology of environmental satellite accounts for the Czech Republic. Foundations of the Czech environmental accounts are presented in this paper.

Key words: *Satellite Accounts, Tourism Satellite Accounts, Environmental Accounts, National Accounts*

SRBSKI SESTAVLJENI INDEKS – KAZALNIK MESEČNEGA BDP

Vukmirović Dragan, dragan.vukmirovic@stat.gov.rs, direktor Statistični urad
Srbije, Rade Ćirić, rade.ciric@stat.gov.rs, Statistični urad Srbije

Prispevek opisuje metodološke osnove za računanje srbskega sestavljenega indeksa gospodarske dejavnosti, ki predstavlja tehtano povprečje mesečnih kazalnikov gospodarske dejavnosti v vseh sektorjih nacionalnega gospodarstva. Izračuna se 30 dni po koncu referenčnega meseca in tako zagotavlja takojšnje informacije o dinamiki agregatne gospodarske dejavnosti. Metodološko izhodišče za oblikovanje tega indeksa je OECD-jev »Priročnik o pripravi sestavljenih kazalnikov: metodologija ter priročnik za uporabo«. Prispevek poleg tega analizira srbski sestavljeni indeks v povezavi z uradnim četrletnim BDP, in sicer tako, da prikaže, v kolikšni meri indeks sledi gibanju četrletnega BDP. Analiza je pokazala, da bi bil sestavljeni indeks lahko z visoko zanesljivostjo uporabljen kot kazalnik mesečnega bruto domačega proizvoda.

Ključne besede: sestavljeni indeks, gospodarska dejavnost, mesečni BDP

SERBIAN COMPOSITE INDEX – INDICATOR OF MONTHLY GDP

*Vukmirović Dragan, dragan.vukmirovic@stat.gov.rs,
Director Statistical Office of the Republic of Serbia,
Rade Ćirić, rade.ciric@stat.gov.rs, Statistical Office of the Republic of Serbia*

The paper presents the methodological basis of calculating the Serbian composite index of economic activity. This index presents the weighted average of monthly indicators of the economic activity in all sectors of the national economy. The index is calculated 30 days after the end of the reference month and thus provides prompt information about the dynamics of aggregated economic activity. The methodological starting point in the establishment of the Serbian composite index was OECD publication "Handbook on Constructing Composite Indicators: Methodology and User Guide". In addition, this paper analyzes the composite index in relation to the official quarterly GDP, in order to realize the extent to which this index follows the movement of the quarterly GDP. The analysis showed that the composite index with a high reliability could be used as an indicator of monthly GDP.

Key words: *Composite Index, Economic Activity, Monthly GDP*

Novi izzivi ekonomskih statistik / *New challenges in economic statistics*

Moderator: Lea BREGAR (Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani, Slovenija / *Faculty of Economics University of Ljubljana, Slovenia*)

Anže PODNAR (Statistični urad Republike Slovenije / *Statistical Office of the Republic of Slovenia*)

Nina STRAŽIŠAR (Statistični urad Republike Slovenije / *Statistical Office of the Republic of Slovenia*)

Tine JANŽEK, Renata PROGAR (Banka Slovenije / *Bank of Slovenia*)

Branko PAVLIN (Statistični urad Republike Slovenije / *Statistical Office of the Republic of Slovenia*)

MERJENJE OBSEGA NETRŽNIH STORITEV IN PRODUKTIVNOSTI V IZOBRAŽEVANJU IN ZDRAVSTVU ZA SLOVENIJO

Anže Podnar, Anze.Podnar@gov.si, Statistični urad Republike Slovenije

Analiza produktivnosti proizvodnje netržnih storitev v izobraževanju in zdravstvu ni možna, če obračun sprememb obsega teh storitev temelji na podatkih o porabi vložkov za njihovo proizvodnjo – input metoda. Za ta namen je edina priporočena in sprejemljiva metoda, ki temelji na kazalnikih, ki neposredno opisujejo trende v obsegu proizvodnje kot tudi spremembe v kakovosti – neposredna output metoda.

V prispevku bomo prikazali rezultate merjenja proizvodnje v stalnih cenah za sektor država po neposredni output metodi na področju izobraževanja in zdravstva ter rezultate izračuna produktivnosti v teh dejavnostih.

Ključne besede: proizvodnja, produktivnost, zdravstvo, izobraževanje, tekoče, stalne, cene, kazalnik, obseg, kakovost

MEASUREMENT OF THE VOLUME OF NON-MARKET SERVICES AND PRODUCTIVITY IN EDUCATION AND HEALTH FOR SLOVENIA

Anže Podnar, Anze.Podnar@gov.si, Statistical Office of the Republic of Slovenia

Analysis of productivity in production of non-market education and health services is not possible if the measuring of the volume of these services is based on data on the consumption of inputs for their production – method based on inputs. For this purpose method based on indicators that directly describe trends in the volume of output as well as quality changes is preferred and only acceptable – direct output method.

The paper focuses on the results of measuring general government output at constant prices by output methods in the fields of education and health as well as estimates of productivity implied by these methods.

Key words: *output, productivity, health, education, current, constant, prices, indicator, volume, quality*

OSNOVNA SREDSTVA V BILANCAH STANJA ZA NEFINANČNA SREDSTVA

Nina Stražišar, nina.strazisar@gov.si, Statistični urad RS

Ocene stanja osnovnih sredstev, ki jih je Statistični urad RS objavil marca 2011, so prve ocene, ki so izračunane v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 2223/96 o Evropskem sistemu nacionalnih in regionalnih računov; ta državam članicam EU nalaga, da omenjene podatke objavljajo enkrat letno. Te nove ocene predstavljajo eno od pomembnih dimenzij v izračunu agregatov nacionalnih računov, ki kažejo stanja. Osnovna sredstva so proizvedena sredstva (tj. brez zemljišč), ki se v proizvodnem procesu uporabljajo večkrat ali nepretrgano v obdobju, daljšem od enega leta. V določeni časovni točki predstavljajo vrednosti stanovanj, drugih stavb in objektov, transportne opreme, drugih strojev in opreme, gojenih naravnih sredstev ter neopredmetenih osnovnih sredstev. Podatki imajo za uporabnike analitično vrednost, saj jim lahko služijo kot orodje za spremljanje gospodarske stabilnosti in trajnostnega razvoja.

V prispevku bodo predstavljeni metodološki pristop in izkušnje Statističnega urada, pridobljene ob pripravi prve ocene stanja vrednosti zalog osnovnih sredstev Slovenije za obdobje 2000–2009. Ker prispevek obravnava v glavnem osnovna sredstva, je ob tem treba poudariti, da te ocene hkrati pomenijo prvi korak pri pripravi bilance stanja za nefinančna sredstva. V zaporedju računov v sistemu nacionalnih računov so bilance stanja nefinančnih sredstev zadnji manjkajoči člen, v kombinaciji z bilanco stanja za finančna sredstva in obveznostmi do virov sredstev bodo na koncu tvorila informacijo o neto bogastvu Slovenije.

Ključne besede: osnovna sredstva, nefinančna sredstva, potrošnja stalnega kapitala, bruto investicije, metoda nepretrganega popisovanja

FIXED ASSETS IN THE BALANCE SHEETS FOR NON-FINANCIAL ASSETS

Nina Stražišar, nina.strazisar@gov.si, Statistical Office of the RS

The estimates of the stock of fixed assets published in March 2011 are the first estimates produced by the Statistical Office of the Republic of Slovenia (SORS) in line with Council Regulation (EC) 2223/96 on the European system of national and regional accounts in the Community, which stipulates the availability of these data in all EU Member States annually. These new estimates represent one of the important dimensions in the calculation of national accounts aggregates showing stocks. Fixed assets are described as produced assets (i.e. excluding land) that are used continuously and repeatedly in the production process for more than one year. At a certain point in time they reflect the value of the stock of dwellings, other buildings and structures, transport equipment, other machinery and equipment, cultivated assets and intangible fixed assets. For data users these estimates could serve as an important analytical tool for monitoring sustainable economic development.

The paper describes the methodological approach and SORS's experiences in measuring the stock of fixed assets in Slovenia for the period 2000–2009. As the main focus of the paper is on fixed assets, it is important to know that these estimates are at the same time the first step in the compilation of the balance sheet for non-financial assets. Balance sheets for nonfinancial assets are namely the last missing data in the sequence of accounts within the system of national accounts, in combination with the balance sheets for financial assets and liabilities they will at the end constitute the information on the net wealth for Slovenia.

Key words: *fixed assets, non-financial assets, consumption of fixed capital, gross capital formation, the Perpetual inventory method*

RAZŠIRITEV MATRIČNEGA POROČANJA MONETARNIH FINANČNIH INSTITUCIJ

Tine Janžek, tine.janzek@bsi.si, Banka Slovenije
Renata Progar - Zupan, renata.progar-zupan@bsi.si, Banka Slovenije

Matrično poročanje monetarnih finančnih institucij (MFIs) je bilo uvedeno v letih 2004/2005 z usmeritvijo v združitev statističnih in nekonsolidiranih nadzornih podatkovnih zahtev. Temeljitejša integracija navedenih zahtev je bila preložena na kasnejši čas, ker takrat neposredna uporaba MSRP (ter posledično FINREP) za kreditne institucije še ni bila sprejeta. Zato je bila obsežna in zahtevna vsebinska integracija statističnih z nadzornimi podatkovnimi zahtevami opravljena v času od jeseni 2007 dalje. Ob tem so bile v integrirani poročevalski sistem razširjene matrike uvrščene še dopolnjene statistične zahteve ECB, določene z Uredbo (ES) št. 25/2009 Evropske centralne banke z dne 19. decembra 2008 o bilanci stanja sektorja monetarnih finančnih institucij (ECB/2008/32), statistične zahteve finančnih računov in plačilne bilance, kakor tudi zahteve analize finančne stabilnosti. Prvo mesečno poročanje prevrednotenj s transakcijami (BS1V) in knjigovodskih postavkah z obrestnimi merami (BS1S) v obliki razširjene matrike se je začelo z podatki za junij 2010.

Ključne besede: matrično poročanje, ECB, monetarne finančne institucije, MSRP, FINREP, statistične zahteve, finančni računi, plačilna bilanca, finančna stabilnost

ENHANCEMENT OF MATRIX REPORTING SYSTEM FOR MONETARY FINANCIAL INSTITUTIONS (MFIs)

*Tine Janžek, tine.janze@bsi.si, Bank of Slovenia
Renata Progar - Zupan, renata.progar-zupan@bsi.si, Bank of Slovenia*

Matrix reporting system for monetary financial institutions (MFIs) was established in 2004/2005 in order to integrate statistical and unconsolidated supervisory data needs. Further integration was postponed for future as the use of IFRS (and consequently FINREP) for credit institutions had not been accepted yet. For this reason further enhancement and demanding integration started as late as autumn 2007. The new integrated matrix reporting system covered additional statistical requirements demanded by ECB, determined by the Regulation (EC) No 25/2009 of the European Central Bank of 19 December 2008 concerning the balance sheet of the monetary financial institutions sector (Recast) (ECB/2008/32), financial accounts, balance of payments and also for the purpose of analyses for financial stability. First monthly reporting of revaluations with included transactions (BSIV) and outstanding amounts with interest rates (BSIS) in form of enhanced matrix system started with the dataset for the reference period of June 2010.

Key words: *matrix reporting system, ECB, monetary financial institutions, IFRS, FINREP, statistical requirements, financial accounts, balance of payments, financial stability*

ZNAČILNOSTI TRGA IN GIBANJE CEN STANOVANJSKIH NEPREMIČNIN V SLOVENIJI V OBDOBJU 2003–2011

Branko Pavlin, branko.pavlin@gov.si, Statistični urad RS

Gibanje cen stanovanjskih nepremičnin je rezultanta številnih vplivov, zato je to zanimiv pokazatelj družbenih in ekonomskih razmer na nekem geografskem območju. Med t.i. »Glavnimi Evropskimi ekonomskimi indikatorji«, ki jih objavlja Eurostat, bodo zato v prihodnje vključeni tudi indeksi cen stanovanjskih nepremičnin. V Sloveniji so prvi sistematično zbrani podatki o gibanju tržnih cen stanovanjskih nepremičnin na voljo od leta 1999, SURS pa redno objavlja njihove indekse cen za obdobje od leta 2003. V članku so analizirane značilnosti trga stanovanjskih nepremičnin ter gibanje cen v tem obdobju. Predstavljenih je nekaj izbranih ekonomskih, socialnih in prostorskih dejavnikov, ki so domnevno vplivali na ta gibanja. Gre za poskus kvalitativne ocene vplivnih dejavnikov na strani ponudbe in povpraševanja na cene stanovanjskih nepremičnin. Podlaga za oceno je primerjava gibanja izbranih kazalnikov v obdobju proučevanja, za trdnejše, kvantitativne ocene funkcijskih odvisnosti pa je obdobje proučevanja še prekratko.

Ključne besede: gibanje cen, indeksi cen stanovanjskih nepremičnin.

HOUSING MARKET CHARACTERISTICS AND PRICE MOVEMENTS IN SLOVENIA IN THE PERIOD 2003–2010

Branko Pavlin, branko.pavlin@gov.si, Statistical Office of the RS

Housing price movements are the result of numerous influences and are therefore an interesting indicator of social and economic circumstances of a given geographical area. Not surprisingly housing price indices are planned to become a part of the so called »Principal European Economic Indicators« that are published regularly by Eurostat.

In Slovenia, systematic collection of market housing transactions started in 1999. Statistical office of the Republic of Slovenia has been publishing second- hand housing price indices from 2003 on. In the paper, characteristics of Slovenian housing market and price movements in the period 2003-2010 are analyzed. Some selected social, economic and spatial factors which have presumably influenced price movements are presented. The approach is rather a qualitative one, attempting to assess factors that influence supply and demand by comparing their quarterly movements in the observation period with housing price movements. A longer observation period data set should be available for the quantitative analyses of functional dependency of housing price movements.

Key words: *price movements, housing price indices.*

Okrogla miza / *Round table*

Kako čim boljše zavarovati osebne podatke v statističnem sistemu?/ *How to secure personal data in the statistical system as best as possible?*

Moderator: Polona ŠTREKELJ (Statistični urad Republike Slovenije / *Statistical Office of the Republic of Slovenia*)

Sodelujejo: / *Co-operation:*

Andrej TOMŠIČ (Informacijski pooblaščenec / *Information Commissioner, Slovenia*)

Martin UMEK (Banka Slovenije / *Bank of Slovenia*)

Metka ZALETEL (Inštitut za varovanje zdravja, Slovenija / *Institute of Public Health of the Republic of Slovenia*)

Peter PAVLIN (Ministrstvo za pravosodje / *Ministry of Justice, Slovenia*)

Okrogla miza

KAKO ČIM BOLJE ZAVAROVATI OSEBNE PODATKE V STATISTIČNEM SISTEMU?

Informacijska zasebnost posameznikov (zasebnost osebnih podatkov) je v zadnjem času postavljena v središče pozornosti strokovne in laične javnosti. Varovanje informacijske zasebnosti posameznikov je hkrati tudi bistven element izvajanja statistične funkcije in načela statistične zaupnosti. Zaupanje poročevalskih enot v izvajanje dejavnosti državne statistike je namreč ključnega pomena za sam obstoj državne statistike in za izkazovanje kakovostnih podatkov.

Varstvo osebnih podatkov generalno ureja Zakon o varstvu osebnih podatkov, ki ureja tudi varstvo osebnih podatkov, ki se zbirajo in obdelujejo v okviru statističnega sistema. Pomemben vidik varstva osebnih podatkov je zavarovanje osebnih podatkov, ki obsega organizacijske, tehnične in logično-tehnične ukrepe, s katerimi se varujejo osebni podatki, preprečuje nepooblaščen uničevanje, spremembo, izgubo in samo obdelavo. Obdelovanje podatkov za statističen namen je nekoliko specifično, zato se s ciljem zakonitega delovanja v praksi pojavljajo številna vprašanja v zvezi z zavarovanjem osebnih podatkov.

Namen okrogle mize je predstaviti in soočiti pogled institucij v Sloveniji, katerih naloga je celovit pogled in nadzor nad varstvom osebnih podatkov in na drugi strani pogled izvajalcev statistike (tako nacionalnih kot tujih), katerih obveznost je učinkovito zavarovanje osebnih podatkov. Soočenje odprtih vprašanj, mnenj in različnih izkušenj lahko ponudi določene rešitve oziroma seznanitev z dobrimi praksami.

Ključne besede: informacijska zasebnost, varstvo osebnih podatkov, zavarovanje osebnih podatkov

Round table

HOW TO SECURE PERSONAL DATA IN THE STATISTICAL SYSTEM AS BEST AS POSSIBLE?

Information privacy of individuals (privacy of personal data) has lately been at the centre of attraction of both professional and general public. Protection of information privacy of individuals is also a fundamental element in performing the statistical function and the principle of confidentiality. Trust of reporting units in performing activities of national statistics is crucial for the existence of national statistics and for making qualitative data available.

Data protection is generally regulated by the Personal Data Protection Act, which also regulates collection and processing of personal data within the statistical system. An important aspect of data protection is data security, which comprises organisational, technical and logical-technical procedures and measures to protect personal data, and to prevent unauthorised destruction, modification, loss or processing of such data. Processing of data for statistical purposes is somewhat specific; therefore, aiming at lawful performance, there arise many questions regarding data security in practice.

The purpose of the round table is to present and confront views of some institutions in Slovenia with overall knowledge and control mechanisms over data protection on one hand and views of producers of statistics (national and foreign) obliged by effective personal data security on the other hand. Confrontation of open questions, views and different experience could offer some solutions and/or bring awareness of best practices.

Key words: *information privacy, personal data protection, data security*

Okoljsko-ekonomski računi / *Environment- economic accounts*

Moderator: Mojca SUVOROV (Statistični urad Republike Slovenije / *Statistical Office of the Republic of Slovenia*)

Pál BÓDAY, Éva LACZKA (Statistični urad Madžarske / *Hungarian Central Statistical Office*)

Špela GALE (Statistični urad Republike Slovenije / *Statistical Office of the Republic of Slovenia*)

Teja RUTAR, Tanja VIDIC (Statistični urad Republike Slovenije / *Statistical Office of the Republic of Slovenia*)

Matej MLAKAR (Statistični urad Republike Slovenije / *Statistical Office of the Republic of Slovenia*)

OKOLJSKI RAČUNI NA MADŽARSKEM

Pál Bóday, Éva Laczka, Statistični urad Madžarske

Cilje ekonomskega, socialnega in okoljskega razvoja je treba spremljati. Prav tako je treba meriti razmerje med trajnostjo in političnimi ukrepi. Te zahteve lahko izpolnijo okoljski računi, ker analizirajo povezavo med okoljem in gospodarstvom na regionalni, nacionalni in evropski ravni. Ti satelitski računi lahko razširijo obseg nacionalnih računov na okoljske vidike. Ker sledijo konceptu nacionalnih računov, lahko skladen in dosleden okvir služi za analizo medsebojnih odnosov.

Okoljski računi so navadno razvrščeni v tri glavne naslove:

- Računi fizičnih tokov (raba virov, energija, izpusti v zrak, odpadki, materialni tok ipd.)
- Računi denarnih tokov (izdatki za varstvo okolja, okoljski davki ipd.)
- Računi sredstev (viri, zemlja, voda, gozd ipd.)

Zanimanje za okoljske račune je veliko, saj se načrtuje, da naj bi bili glavni vir kazalnikov za merjenje trajnostnega razvoja. Ker okoljske račune že ureja Komisija, bodo v prihajajočih letih po načelu postopnosti izvedeni različni moduli.

Prispevek predstavlja koncept in vsebino okoljskih računov ter razvoj okoljskih računov na Madžarskem. Z madžarskimi primeri so predstavljene ekonomske in okoljske povezave.

Ključne besede: okoljski računi

ENVIRONMENTAL ACCOUNTS IN HUNGARY

Pál Bóday, Éva Laczka, Hungarian Central Statistical Office

The economic, social and environmental development aims need to be monitored. Relation between sustainability and political measures also has to be measured. Environmental accounts could fulfil these requirements since those analyse the links between the environment and the economy at regional, national or even European level. These accounts, as satellite accounts, could enlarge the scope of national accounts to environmental aspects. Since they follow the concept of national accounts, a coherent and consistent framework could serve the analysis of the interrelations.

Environmental accounts are commonly grouped under three main headings

- *Physical flow accounts (resource use, energy, air emission, waste, material flow etc.)*
- *Monetary flow accounts (environmental protection expenditure, environment-related taxes etc.)*
- *Asset accounts (resources, land, water, forest etc.)*

There is a great interest in environmental accounts since they are planned to be the main source of indicators for measuring sustainability in environment. As the environmental accounts are already regulated in the Commission, in a step-by-step approach, different modules will be implemented in the coming years.

The paper and presentation will give an overview of the concept and content of environmental accounts, and the development of environmental accounts in Hungary. Economic and environmental interrelations are to be presented by Hungarian examples.

Key words: *environmental accounts*

VLOGA EKONOMSKIH RAČUNOV ZA GOZDARSTVO (ERG) PRI SPREMLJANJU STANJA GOZDNO-LESNE VERIGE IN OBLIKOVANJU GOZDARSKE POLITIKE

Špela Gale, spela.gale@gov.si, Statistični urad RS

Namen priprave ekonomskih računov za gozdarstvo (ERG), ki predstavljajo kompleksen informacijski sistem v okviru nacionalnih računov ter vrednotijo gospodarsko vrednost gozdov, je mednarodna primerljivost podatkov ter vpogled v gozdarsko dejavnost, kar je pomembno za oblikovanje gozdarske politike. Podatki so osnova za izračun dohodkovnih kazalnikov ter analitična podlaga za nadaljno modeliranje.

Vse bolj se poleg gospodarske vloge poudarjajo tudi druge vloge gozdov (okoljska, socialna...), kar se odraža v novi metodologiji Eurostata (sprejeta v 2006) – Evropskem okviru za združene okoljske in ekonomske račune za gozdove, po kateri so ERG v modificirani obliki postali eden od modulov integriranih računov za okolje in gozdove, ki poleg osnovnih podatkov o gozdu vključujejo še bilanco lesa (količinske in vrednostne), tabele ponudbe in porabe ter bilanco ogljika.

V prispevku bo predstavljena metodologija izdelave ekonomskih računov za gozdarstvo ter aktualno razvojno delo s tega področja. Na Statističnem uradu RS se od leta 2004 ERG redno letno pripravljajo v skladu z metodologijo Eurostata. V primerjavi z drugimi dejavnostmi je dodana vrednost, ustvarjena z izkoriščanjem gozda, nizka, gozdovi pa, glede na povečevanje gozdnih površin ter povečevanje lesne zaloge, za Slovenijo pomenijo velik potencial in tržno priložnost. Podatki zbrani v okviru ERG so pomembna platforma za spremljanje stanja v delu gozdno – lesne verige ter usmerjanje gozdarske politike. Razširjene vsebine integriranih računov za gozdove, ki gozdarstvo obravnavajo v širšem, okoljskem smislu, kažejo na izjemno strateško vlogo gozdov kot obnovljivega vira energije ter hkrati blažilca podnebnih sprememb (ponor ogljika v gozdni biomasi), s tem nudijo možnost za njeno povezovanje z okoljsko, energetske in drugimi politikami.

Ključne besede: ekonomski računi za gozdarstvo, proizvodnja, vmesna potrošnja, bruto dodana vrednost, faktorski dohodek, okoljsko-ekonomski računi, stoječi les

THE ROLE OF THE ECONOMIC ACCOUNTS FOR FORESTRY (EAF) IN MONITORING THE STATE OF FOREST-BASED CHAIN AND POLICY DESIGN

Špela Gale, spela.gale@gov.si, Statistical Office of the RS

The purpose of the preparation of Economic Accounts for Forestry (EAF), which represent a complex information system of national accounts and evaluate the economic value of forests, is the international comparability of data and insight into forestry activity, which is important for the creation of forest policy. The data are the basis for calculation of income indicators and an analytical basis for further modelling.

Increasingly, in addition to the economic role of forests, other functions of forests are also stressed (environmental, social, ..), which is reflected in the new methodology and proposal of Eurostat (adopted in 2006) – European Framework for Integrated Environmental and Economic Accounting for Forests, in which the modified EAF became one of the modules of integrated accounts. In addition to the basic data on forest, integrated accounts include the balance of wood (volume and value), supply and use tables and the balance of carbon.

The paper will present the compilation methodology of Economic Accounts for Forestry and current development work. In accordance with the Eurostat methodology the EAF have been prepared on a yearly basis since 2004 for Slovenia. Compared with other economic activities, the added value generated by the exploitation of the forest, is low, but given the increase in forest area and growing stock, forests also represent a big potential and market opportunity. The EAF data collection is an important platform for monitoring the part of forest - wood chain and the guidance of forestry policy. Expanded content in integrated accounts, which show forestry activity in broader environmental context, reflect a very strategic role of forests as a renewable energy source and as a buffer against climate change (carbon sink in forest biomass) and thereby offer the potential for its integration with environmental, energy and other policies.

Keywords: *Economic accounts for forestry, output, intermediate consumption, gross value added, factor income, environmental and economic accounts, standing timber*

OKOLJSKO–EKONOMSKI RAČUNI S Poudarkom NA RAČUNIH IZDATKOV ZA VARSTVO OKOLJA

Teja Rutar, teja.rutar@gov.si, Statistični urad RS
Tanja Vidic, tanja.vidic@gov.si, Statistični urad RS

Namen priprave ekonomskih računov za gozdarstvo (ERG), ki predstavljajo kompleksen informacijski sistem v okviru nacionalnih računov ter vrednotijo gospodarsko vrednost gozdov, je mednarodna primerljivost podatkov ter vpogled v gozdarsko dejavnost, kar je pomembno za oblikovanje gozdarske politike. Podatki so osnova za izračun dohodkovnih kazalnikov ter analitična podlaga za nadaljno modeliranje.

Vse bolj se poleg gospodarske vloge poudarjajo tudi druge vloge gozdov (okoljska, socialna...), kar se odraža v novi metodologiji Eurostata (sprejeta v 2006) – Evropskem okviru za združene okoljske in ekonomske račune za gozdove, po kateri so ERG v modificirani obliki postali eden od modulov integriranih računov za okolje in gozdove, ki poleg osnovnih podatkov o gozdu vključujejo še bilanco lesa (količinske in vrednostne), tabele ponudbe in porabe ter bilanco ogljika.

V prispevku bo predstavljena metodologija izdelave ekonomskih računov za gozdarstvo ter aktualno razvojno delo s tega področja. Na Statističnem uradu RS se od leta 2004 ERG redno letno pripravljajo v skladu z metodologijo Eurostata. V primerjavi z drugimi dejavnostmi je dodana vrednost, ustvarjena z izkoriščanjem gozda, nizka, gozdovi pa, glede na povečevanje gozdnih površin ter povečevanje lesne zaloge, za Slovenijo pomenijo velik potencial in tržno priložnost. Podatki zbrani v okviru ERG so pomembna platforma za spremljanje stanja v delu gozdno – lesne verige ter usmerjanje gozdarske politike. Razširjene vsebine integriranih računov za gozdove, ki gozdarstvo obravnavajo v širšem, okoljskem smislu, kažejo na izjemno strateško vlogo gozdov kot obnovljivega vira energije ter hkrati blažilca podnebnih sprememb (ponor ogljika v gozdni biomasi), s tem nudijo možnost za njeno povezovanje z okoljsko, energetsko in drugimi politikami.

Ključne besede: ekonomski računi za gozdarstvo, proizvodnja, vmesna potrošnja, bruto dodana vrednost, faktorski dohodek, okoljsko-ekonomski računi, stoječi les

ENVIRONMENTAL ECONOMIC ACCOUNTS WITH AN EMPHASIS ON ENVIRONMENTAL PROTECTION EXPENDITURE ACCOUNTS

*Teja Rutar, teja.rutar@gov.si, Statistical Office of the RS
Tanja Vidic, tanja.vidic@gov.si, Statistical Office of the RS*

The purpose of the monetary and physical environmental economic accounts as a satellite accounts is to obtain the environmental data, which in relation to national accounts shows the impact of the economy on the environment and makes it easier to analyze the linkage between them.

In this paper we will present current developments on the preparation and adoption of legislation on environmental economic accounts. As an example of introducing the legislation into practice, the results of a pilot project on environmental protection expenditure accounts (hereinafter EPEA) will be presented.

In the beginning of July 2011, the Regulation (EU) No 691/2011 of the European parliament and of the Council on European environmental economic accounts was adopted. It represents the legal basis for collecting and reporting the data by member states. Regulation in the first stage prescribes the collection of data for three modules: NAMEA air emissions accounts, environmentally related taxes and economy-wide material flow accounts (MFA). In the following years, an annex to the Regulation is foreseen with three new modules: EPEA, environmental goods and services sector (EGSS) and energy accounts.

Statistical Office of the Republic of Slovenia already successfully developed methodology and introduced into regular work satellite accounts on NAMEA air emissions, MFA and environmentally related taxes and is ready for first obligatory reporting in 2013. In the years 2009-2010 a two-year pilot project EPEA was carried out, which represents the first attempt to develop a methodology for collecting data on the environmental protection expenditure accounts in the context of environmental economic accounts at SORS. We established a framework for regular collection of statistical data, which is consistent with the recommendations of Eurostat. The results presented in this paper, represent a starting point for further development and fulfilment of the regulatory requirements in relation to the proposed annex to the regulation.

Key words: *environmental economic accounts, legislation, environmental protection expenditure accounts (EPEA).*

RAZVOJNO DELO NA PODROČJU OKOLJSKIH RAČUNOV – OKOLJSKO BLAGO IN STORITVE (EGSS)

Matej Mlakar, matej.mlakar@gov.si, Statistični urad RS

Monetarni okoljsko-ekonomski satelitski račun *okoljsko blago in storitve (EGSS)* je eden izmed treh okoljskih računov predvidenih za vključitev v naslednji sklop modulov zakonodajne osnove določenih z Aneksom k Uredbi o evropskih okoljsko-ekonomskih računih. Na Statističnem uradu RS v letu 2011 poteka enoletni pilotni projekt na področju okoljskega blaga in storitev z namenom identifikacije administrativnih in statističnih virov ter vzpostavitve metodologije zbiranja podatkov glede na smernice Eurostata. Gre za edino aktualno potekajoče razvojno delo SURS-a na področju satelitskih okoljskih računov glede na razvojne tendence evropskega statističnega sistema s končnim ciljem uporabnikom ponuditi kakovostne podatke prepletenga sistema ponudnikov okoljskih storitev in okoljskih proizvodov.

Področje okoljskega blaga in storitev je heterogen sistem proizvajalcev tehnologij, blaga in storitev, ki preprečujejo, omejujejo, zmanjšujejo ali blažijo okoljsko škodo zraku, vodam, prsti, navezano tudi na problematiko odpadkov, hrupa, biodiverzitete, krajine ter izčrpavanja naravnih virov. Ključni kriterij definiranja okoljskega blaga in storitev je njihov končni – okoljski namen, in opredelitev podjetij kot okolju prijazna. Sem štejemo podjetja z okoljskimi proizvodi namenjenimi varstvu okolja, kot tudi proizvode pri proizvodnji katerih se uporabljajo čiste tehnologije, manjša poraba energije in surovin ter storitve, ki zagotavljajo varstvo okolja po različnih okoljskih namenih, kot so varstvo voda, ravnanje z odpadki, varstvo zraka, prsti, zmanjševanje hrupa, varstvo naravnih virov in drugo.

Področje EGSS postaja v novejšem času vedno večji poslovni izziv, saj izboljšave tehnologij v industrijskih procesih in boljši proizvodih pomenijo zmanjšanje negativnih vplivov na okolje. Z izvedbo EGSS lahko izračunavamo kazalnike, ki prikazujejo uspešnost posameznih panog dejavnosti na tem področju, tako v ekonomskem smislu kot na področju človeških virov.

Ključne besede: okoljsko-ekonomski računi, satelitski računi, okoljsko blago in storitve, EGSS

DEVELOPMENTAL WORK IN THE FIELD OF ENVIRONMENTAL ACCOUNTS – ENVIRONMENTAL GOODS AND SERVICES SECTOR

Matej Mlakar, matej.mlakar@gov.si, Statistical Office of the RS

Monetary environmental economic account environmental goods and services sector (EGSS) is one of the three environmental accounts foreseen for inclusion in the next batch of modules into the Legal base – Annex to Regulation on European environmental accounts. In 2011 the Statistical Office of the Republic of Slovenia is carrying out a one-year pilot project on EGSS trying to identify administrative and statistical data sources and to implement the data collection methodology proposed by Eurostat. This project is the only ongoing developmental work at SORS in the field of satellite environmental accounts in regard to trends in European statistical system having the final objective to supply the end statistical data users with quality data of interwoven system of environmental producers and products.

The environmental goods and services sector consists of heterogeneous set of producers of technologies, goods and services that prevent, control, minimise and sensitise environmental damages to air, water and soil, as well as problems related to waste, noise, biodiversity, landscapes and resource depletion. Key criterion of defining such goods and services is their end-purpose (environmental protection or resource management purpose). Included are the companies with environmental products, and those products that are produced with cleaner technologies, reduced energy and raw material consumption, and also services enabling environmental protection by environment domains, e.g. protection of water, air, soil, waste and wastewater management, noise abatement, resource management.

EGSS is gaining importance as a business challenge as improved technologies in industrial processes and end products are reducing environmental impacts. EGSS gives us indicators to evaluate the effectiveness of activities and economic sectors in this field.

Key words: *environmental-economic accounts, satellite accounts, environmental goods and services sector, EGSS*

Posterji / Posters

Savina FINARDI, Jakub FISCHER (Ekonomska univerza v Pragi, Češka republika / *Hungarian Central Statistical Office*)

Jakub FISCHER, Kristýna VLTAVSKÁ (Ekonomska univerza v Pragi, Češka republika / *University of Economics, Prague, Czech Republic*)

Ševala KORAJČEVIĆ (Statistični urad Bosne in Hercegovine / *Agency for Statistics of Bosnia and Herzegovina*), **Senad OPRAŠIĆ** (Ministrstvo za zunanjo trgovino in ekonomske odnose Bosne in Hercegovine / *Ministry of Foreign Trade and Economic Relations Bosnia and Herzegovina*)

Urška KUŠAR (Agencija RS za okolje / *Slovenian Environment Agency*)

Irena OGRAJENŠEK, Polona DOMADENIK, Tjaša REDEK (Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani, Slovenija / *Faculty of Economics University of Ljubljana, Slovenia*)

Tjaša REDEK (Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani, Slovenija / *Faculty of Economics University of Ljubljana, Slovenia*), **Anita FRAJMAN JAKŠIĆ** (Ekonomska fakulteta, Hrvaška / *Faculty of Economics, Croatia*), **Irena OGRAJENŠEK, Črt KOSTEVC** (Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani, Slovenija / *Faculty of Economics University of Ljubljana, Slovenia*)

Jaroslav SIXTA, Jakub FISCHER (Ekonomska univerza v Pragi, Češka republika / *Hungarian Central Statistical Office*)

Ana SLAVEC, Vasja VEHOVAR (Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani, Slovenija / *Faculty of Social Sciences University of Ljubljana, Slovenia*)

Edin ŠABANOVIĆ (Statistični urad Bosne in Hercegovine / *Agency for Statistics of Bosnia and Herzegovina*)

Vasja VEHOVAR, Nejc BERZELAK, Nino ZAJC, Ana SLAVEC (Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani, Slovenija / *Faculty of Social Sciences University of Ljubljana, Slovenia*)

Predstavitev / Presentation

Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije / *Pension and Invalidity Insurance Institute of Slovenia*

Genis

UPORABA STATISTIČNIH PODATKOV ZA OCENJEVANJE MINCERJEVE FUNKCIJE ZASLUŽKOV V ČEŠKI REPUBLIKI

Savina Finardi, Jakub Fischer, savina@finardi.cz, fischerj@vse.cz,
Ekonomiska univerza v Pragi, Češka republika

Nedavne raziskave na Češkem so dokazale določene povezave med stopnjo izobrazbe in plačo. Glavni namen prispevka je opisati uporabo dostopnih statističnih podatkov za ocenjevanje Mincerjeve funkcije v Češki republiki. Mincerjev model je eden najpriljubljenejših načinov za ocenjevanje realnih donosov človeškega kapitala. Prispevek temelji na individualnih podatkih o plačah diplomantov iz raziskovanja REFLEX (Research into Employment and Professional Flexibility), ki ga je izvedel češki statistični urad.

Ključne besede: javne finance, človeški kapital, Mincerjeva funkcija zaslužkov

***USING STATISTICAL DATA FOR ESTIMATION OF THE MINCER
EARNINGS
FUNCTION IN THE CZECH REPUBLIC***

*Savina Finardi, Jakub Fischer, savina@finardi.cz, fischerj@vse.cz,
University of Economics, Prague, Czech Republic*

The recent surveys in the Czech Republic have proved some links between level of education and level of obtained wages. The main aim of this paper is to use accessible statistical data for estimation of the Mincer Function in the Czech Republic. The Mincer Model is one of the most popular ways how to estimate the real returns on human capital. The paper is based on individual data about wages (REFLEX survey, Czech Statistical Office) of graduates.

Key words: *Public Finance, Human Capital, The Mincer Earnings Function*

NACIONALNI RAČUNI: UPORABEN PODATKOVNI VIR ZA ANALIZO KONKURENČNOSTI V IKT

Jakub Fischer, Kristýna Vltavská,, fischerj@vse.cz, kristyna.vltavska@vse.cz,
Ekonomška univerza v Pragi, Češka republika

Prispevek obravnava sistem nacionalnih računov kot uporaben vir za številne ekonomske in industrijske analize. IKT je ena najhitreje razvijajočih se dejavnosti. Zato se veliko analiz ukvarja z vplivom IKT na produktivnost, BDP, zaposlovanje in druge gospodarske kazalnike, ki so tesno povezani s konkurenčnostjo gospodarstva. Področje dostopnosti statističnih podatkov, uporabnih za ekonomske analize, se je v zadnjem času močno razvilo. Poleg tega je bil dosežen napredek na področju nacionalnih računov, katerih podatki so dobro primerljivi tako med državami kot v času. Letni podatki sistema nacionalnih računov v Češki republiki so na primer na voljo kot podatkovna baza; ta je bila v zadnjem času razširjena. Namen prispevka je predstaviti ta podatkovni vir in zglede analiz, ki bi lahko temeljile na podatkih nacionalnih računov v dejavnosti IKT.

Ključne besede: nacionalni računi, IKT blago in storitve, kazalniki, račun proizvodnje in račun ustvarjanja dohodka

NATIONAL ACCOUNTS: USEFUL DATA SOURCE FOR ANALYSIS OF COMPETITIVENESS IN ICT INDUSTRIES

*Jakub Fischer, Kristýna Vltavská, fischerj@vse.cz, kristyna.vltavska@vse.cz,
University of Economics, Prague, Czech Republic*

This paper examines the system of national accounts as a useful source for many economic and industrial analyses. ICT is one of the most developing industries. That is why a lot of analyses are focused on its impact on productivity, GDP, employment and other economic indicators which are closely related to competitiveness of an economy. Currently, the area of availability of statistical data useful for economic analyses has undergone significant development. Alongside this, such progress has been achieved in the area of national accounts, from which the data is well-comparable both between countries and in time. For example, the annual data from the national accounts system for the Czech Republic are available as a database which has been recently extended. The aim of the paper is to show this data source and to present examples of the analyses which could be based on national accounts data in ICT industries.

Key words: *National Accounts, ICT goods and services, indicators, production accounts and generation of income accounts*

VPLIV KMETIJSTVA NA IZPUSTE TOPLOGREDNIH PLINOV V BOSNI IN HERCEGOVINI

Ševala Korajčević, Statistični urad Bosne in Hercegovine
Senad Oprašić, Ministrstvo za zunanjo trgovino in ekonomske odnose
Bosne in Hercegovine

Okoljski računi analizirajo povezave med okoljem in gospodarstvom. Zbirajo se predvsem z reorganizacijo že zbranih podatkov o gospodarstvu in okolju, skladno z računovodskimi načeli nacionalnih računov. Okoljski računi so »satelitski računi« glavni nacionalni računi. Satelitski računi so razširitev nacionalnih računov in omogočajo analizo širšega vpliva gospodarskih sprememb, natančneje preučitev določenih delov gospodarstva in dopolnitev splošnega namena nacionalnih računov.

Na evropski ravni je velika pozornost namenjena podnebnim spremembam in temu, kako bodo te spremembe vplivale na evropska gospodarstva. V tej povezavi lahko podatke okoljskih računov uporabimo za analizo, s katero bi ugotovili, kateri sektor izpušča največ toplogrednih plinov. Prispevek temelji na raziskovanjih, katerih cilj je identificirati račune za kmetijstvo v Bosni in Hercegovini. Prvi del predstavlja kmetijske vire izpustov toplogrednih plinov, drugi pa analizira trenutne razmere in možnosti za zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov. Za ocenjevanje možnih učinkov zmanjšanja izpustov toplogrednih plinov se uporablja sedanja raven aktivnosti v določenem sektorju. Nazadnje sta predstavljena pravni okvir in pobude na področju okoljskih računov v Bosni in Hercegovini.

Ključne besede: izpusti toplogrednih plinov, satelitski računi, kmetijstvo, podnebne spremembe

AGRICULTURE SECTOR IMPACT ON GHG EMISSIONS IN BOSNIA AND HERZEGOVINA

*Ševala Korajčević, Agency for Statistics of Bosnia and Herzegovina
Senad Oprašič, Ministry of Foreign Trade and Economic Relations Bosnia and Herzegovina*

Environmental accounts analyse the links between the environment and the economy. They are mostly compiled by reorganizing already existing data concerning the economy and the environment in a way that is consistent with the accounting principles of national accounts. Environmental accounts are “satellite accounts” to the main national accounts. Satellite accounts are extensions to the national accounts, which allow for analysis of the wider impact of economic change, study particular parts of the economy in greater depth and to complement the general purpose of national accounts.

At European level one major focus right now is on climate change and how it will affect European economies. In this context environmental accounts data can be used to analyse which sector is emitting the most greenhouse gases. This article is based on research with the aim of identifying accounts on agriculture in Bosnia and Herzegovina. The first part presents the agriculture sources of greenhouse gas emissions. The second part analyses the current situation and potential for reducing greenhouse gas emissions. In assessing the potential effects of reducing greenhouse gas emissions the current level of activity in a given sector is used. Finally, the legal framework is given and initiatives in the field of environment account policy in Bosnia and Herzegovina are recognised.

Key words: *GHG emissions, satellite accounts, agriculture sector, climate changes*

KAZALCI OKOLJA V SLOVENIJI – S POGLEDOM NAPREJ

Urška Kušar, urska.kusar@gov.si, Agencija RS za okolje

Plakat posreduje informacije o novostih v sistemu Kazalci okolja v Sloveniji. Metodološki in tehnični razvoj kazalcev zasledujeta cilje po enostavnem dostopu in racionalizaciji priprave podatkov za večkratno uporabo (po principih SEIS in INSPIRE), vsebinski razvoj pa narekujejo novi pogledi na vlogo okolja pri zagotavljanju zelene rasti, vključno z zdravjem in blaginjo. Poseben izziv, tudi na področju poročanja o okolju, je predstavitev informacij o ocenah razvoja v prihodnje.

Ključne besede: kazalniki, okolje, poročanje, v prihodnost zazrte informacije

ENVIRONMENTAL INDICATORS IN SLOVENIA

Urška Kušar, urska.kusar@gov.si, Slovenian Environment Agency

Poster presents developments in the Environmental indicators in Slovenia system. Methodological and technical developments follow goals of SEIS and INSPIRE initiatives to optimise preparation and enables re-use of existing information. New aspects of the role of the environment in enabling the green growth, including welfare and health, dictate the developments of the set of included indicators. Special challenge, not only to indicator system, but the whole system of reporting on the environment, is presentation of forwardlooking information.

Key words: *indicators, environment, reporting, forward-looking information*

PODATKOVNE OSNOVE ZA SISTEMATIČNO SPREMLJANJE BEGA MOŽGANOV: PRIMER MLADIH RAZISKOVALCEV V SLOVENIJI

Irena Ograjenšek, Polona Domadenik, Tjaša Redek,
Jože Sambt, Katarina Katja Mihelič,
irena.ograjensek@ef.uni-lj.si, polona.domadenik@ef.uni-lj.si, tjasa.redek@ef.uni-lj.si,
Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta

Analiza bega možganov se je že v času merkantilizma pojavila v okviru širše analize pomena človeškega kapitala kot dejavnika pospeševanja oziroma zaviranja gospodarske rasti in razvoja. Danes je področje zelo široko in dinamično, študije te problematike pa se osredotočajo tako na analizo bega možganov, analizo pridobivanja možganov ter druge vidike migracij visoko izobraženih kadrov, kot tudi na ukrepe ekonomske politike, ki spodbujajo pridobivanje možganov ter zavirajo njihov odliv.

Dejavniki, ki vplivajo na beg možganov, se, podobno kot pri analizi migracij, delijo v dve veliki skupini: na 'pull' in 'push' dejavnike, torej dejavnike potega in poriva. Push dejavniki so običajno slabi življenjski in delovni pogoji v domači državi, medtem ko so dobri ali pa vsaj nevtralni pogoji življenja in delovanja v tujini dejavniki potega, tj. 'pull' dejavniki.

V pričujočem članku na osnovi analize potencialnega in dejanskega bega možganov med mladimi raziskovalci ter mladimi raziskovalci za gospodarstvo v Sloveniji ugotavljamo (1) kako učinkovita sta nacionalna programa izobraževanja mladih raziskovalcev ter mladih raziskovalcev za gospodarstvo z vidika sistematičnega povečevanja raziskovalnega potenciala v Sloveniji ter (2) s katerimi podatkovnimi osnovami za sistematično spremljanje bega mladih raziskovalcev ter mladih raziskovalcev za gospodarstvo bi kazalo nadomestiti obstoječi ad hoc pristop.

Ključne besede: beg možganov, mladi raziskovalci.

DATA CAPTURE FOR CONTINUOUS BRAIN DRAIN MONITORING: CASE OF SLOVENIAN YOUNG RESEARCHERS

Irena Ograjenšek, Polona Domadenik, Tjaša Redek, Jože Sambt,
Katarina Katja Mihelič,
irena.ograjensek@ef.uni-lj.si, polona.domadenik@ef.uni-lj.si, tjasa.redek@ef.uni-lj.si,
Faculty of Economics University of Ljubljana, Slovenia

The concept of brain drain attracted attention of economists already in the mercantilist age. Placed in the broader framework of human capital analysis it was soon recognized as a factor of economic growth and development. Nowadays the area of brain drain research is very broad and dynamic. Numerous scientific studies focus not only on brain drain but also on related concepts such as brain gain and other modes of highly-skilled individuals' migration (e.g. brain exchange or brain circulation), as well as economic policy measures aiming at accelerating brain gain and preventing brain drain.

The causes of brain drain are similar to those causing migration of non-skilled and low-skilled individuals: they can also be divided into push and pull ones. Typical push factors are bad living and working conditions in a home country, while good or at least neutral living and working conditions in a host country act as pull factors.

This paper analyzes both potential and actual brain drain among young researchers and young researchers for the economy with the goal of finding out (1) how efficient are the publiclyfunded Young Researchers Programme and Young Researchers for the Economy Programme for Slovenian economy from the viewpoint of systematic research potential enlargement and (2) which approaches would facilitate better data capture for continuous brain drain monitoring than the existing ad hoc approach.

Key words: brain drain, young researchers.

EMPIRIČNA ANALIZA DEJAVNIKOV SREČE V SLOVENIJI

Tjaša Redek, tjasa.redek@ef.uni-lj.si,
Ekonomska fakulteta, Kardeljeva ploščad 17, Ljubljana
Irena Ograjenšek, irena.ograjenshek@ef.uni-lj.si,
Ekonomska fakulteta, Kardeljeva ploščad 17, Ljubljana
Črt Kostevc, crt.kostevc@ef.uni-lj.si,
Ekonomska fakulteta, Kardeljeva ploščad 17, Ljubljana
Anita Frajman Jakšič, afrajman@efos.hr,
Ekonomski fakultet, Sveučilište J.J. Strossmayerja, Osijek

Gospodarski razvoj merimo s pomočjo BDP, ki pa ima številne pomanjkljivosti. Raziskovalci zato diskutirajo različne alternativne indikatorje, med njimi tudi koncept sreče. Ekonomska analiza sreče se je pojavila v 70. letih prejšnjega stoletja, ko je Easterlin (1974) ugotovil, da denar ljudi ne naredi bolj srečnih. Na srečo posameznika namreč vplivajo številni dejavniki: ekonomski, družbeni ter osebni (Frey in Stutzer, 2002).

Sreča je sicer všečen koncept za merjenje blagostanja. Razlog za njeno počasno uveljavitev so predvsem problemi merjenja dejavnikov sreče (subjektivnost) ter težavno zbiranje podatkov (anketna metodologija, stroški).

Freyeva in Stutzerjeva (2002) tipologija predstavlja osnovo vprašalnika za empirično raziskovanje sreče v Sloveniji. Zbiranje podatkov je potekalo spomladi 2011. V članku analiziramo naslednje vidike: (1) kako srečni so Slovenci, (2) kateri dejavniki (osebni, družbeni in ekonomski) vplivajo na njihovo srečo in kako, ter (3) kako skušajo Slovenci vplivati na doseženo raven sreče. Rezultati kažejo, da so Slovenci precej nesrečni (6,47 na lestvici 1-10), pri čemer na njihovo srečo najbolj vplivajo zdravje (99% anketiranih), osebna svoboda (98,1%), zaupanje (97%), ljubezen (96,9%) ter družina (95%).

Izvirni prispevek članka je v podatkovni analizi, ki je takšni celoviti obliki z ustrežno teoretično osnovo za Slovenijo zaenkrat še nismo imeli. Analiza stanja na področju sreče v slovenski družbi danes je izhodišče za prihodnje analize na tem področju.

Ključne besede: dejavniki sreče, empirična analiza, Slovenija.

EMPIRICAL ANALYSIS OF HAPPINESS IN SLOVENIA

*Tjaša Redek, tjasa.redek@ef.uni-lj.si,
Faculty of Economics University of Ljubljana, Slovenia*
*Irena Ograjenšek, irena.ograjensek@ef.uni-lj.si,
Faculty of Economics University of Ljubljana, Slovenia*
*Črt Kostevc, crt.kostevc@ef.uni-lj.si,
Faculty of Economics University of Ljubljana, Slovenia*
Anita Frajman Jakšič, afrajman@efos.hr, Faculty of Economics, Croatia

Economic development is measured by GDP, a concept with many shortfalls. Therefore numerous alternatives were suggested in the literature, including the concept of happiness. Economic analysis of happiness emerged in 1970s, when Easterlin (1974) showed that money does not make people happier (the so-called Easterlin paradox). Individual's happiness depends on a mix of economic, social and personal factors (Frey and Stutzer, 2002).

Happiness is an attractive yet problematic approach to measuring well-being. The problems of measurement subjectivity and data collection (survey methodology, cost) have so far successfully prevented its wider application.

Frey-Stutzer (2002) typology was used to develop a questionnaire for empirical analysis of happiness in Slovenia. Data was collected in the spring 2011. The article analyzes: (1) how happy are Slovenians, (2) which determinants of happiness are most important to them and how, and (3) how Slovenians strive to change their pattern of happiness. The results show that on average Slovenians are rather unhappy (6.47 on a scale 1 to 10), while their happiness depends primarily on health (99% of respondents), personal freedom (98.1%), trust (97%), love (96.9%) and family (95%).

The article's main contributions are: (1) development of methodology and database, previously non-existent for Slovenia, (2) analysis of current situation in Slovenia, (3) development of foundation for further research.

Key words: *determinants of happiness, empirical analysis, Slovenia.*

POMEN DOLGIH MAKROEKONOMSKIH SERIJ

Jaroslav Sixta, Jakub Fischer, sixta@vse.cz, fischerj@vse.cz,
Ekonomska univerza v Pragi, Češka republika

Prispevek obravnava pomen in primerljivost makroekonomskih kazalnikov. Prikazuje prednosti dolgih časovnih vrst glavnih makroekonomskih kazalnikov. Statistike (predvsem ekonomske) se srečujejo s težavami zaradi nenehnih sprememb. Na eni strani se nenehno spreminjajo statistični standardi, na drugi pa se radikalno spreminja gospodarsko okolje. Problem je opisan na primeru Češke republike, in sicer skušamo oceniti bruto domači proizvod (BDP) za obdobje 1970–1989. Pri pripravi ocen moramo upoštevati številne zgodovinske dogodke, ki nalogo otežujejo. Najprej je leta 1990 po razpadu komunističnega režima socialistični sistem materialne proizvodnje zamenjal sistem nacionalnih računov (SNA). Pozneje je statistični urad zapustilo veliko usposobljenih strokovnjakov. Leta 1993 je bila po razpadu Češkoslovaške ustanovljena Češka republika. Poleg tega se je veliko podatkov izgubilo v katastrofalnih poplavah leta 2002. Podatkovne vire smo običajno našli v knjižnicah v tiskani obliki, k sodelovanju pa smo povabili tudi izkušene strokovnjake. Razpoložljivi podatki so omogočili izdelavo modela, ki temelji na poenostavljeni input-output tabeli.

Ključne besede: sistem materialne proizvodnje, sistem nacionalnih računov, BDP

IMPORTANCE OF LONG-TIME MACRO-ECONOMIC SERIES

Jaroslav Sixta, Jakub Fischer, sixta@vse.cz, fischerj@vse.cz,
University of Economics, Prague, Czech Republic

The paper focuses on macroeconomic indicators in terms of their importance and comparability. It shows the advantages of long time series of main macroeconomic indicators. Statistics (mainly economic statistics) faces the issues of permanent changes. On one hand, there are ongoing changes of statistical standards and on the other, radical changes in economic environment in recent years. The problem is described on the basis of the Czech Republic where we try to estimate gross domestic product (GDP) for 1970-1989. When preparing the estimates, we have to take into account several historical events that make this issue difficult. At first, socialist Material Product System (MPS) was substituted by the System of National Accounting (SNA) in 1990 after the collapse of the communist regime. Subsequently, many skilled experts left the statistical office. In 1993 the Czech Republic was established after the division of Czechoslovakia. Moreover, lots of data were lost in catastrophic floods in 2002. Data sources were usually found in libraries in printed form and senior experts were contacted. Available data allowed us to build up a model based on a simplified input-output table.

Key words: MPS, SNA, GDP

OPTIMIZACIJA TELEFONSKIH ANKET S PODVOJENIMI VZORČNIMI OKVIRI

Ana Slavec, ana.slavec@fdv.uni-lj.si, Vasja Vehovar, vasja.vehovar@fdv.uni-lj.si
Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede

S prevlado mobilne nad fiksno telefonijo je vse več gospodinjstev dosegljivih le preko mobilnega telefona, kar zahteva spremembe v telefonski anketni metodologiji, predvsem pri uradnih anketah, kjer želimo imeti visoko pokritost ciljne populacije. Toda nadomestitev fiksnih z mobilnimi anketami ni rešitev, saj določen del populacije ni dosegljiv na mobilni telefon, predvsem pa zaradi neobstoja telefonskih imenikov mobilnih telefonov ter drugih operativnih in metodoloških težav tega načina anketiranja. V ZDA so v zadnjem desetletju zato začeli razvijati metodologijo podvojenih vzorčnih okvirov fiksnih in mobilnih anket, ki se je v zadnjem času prijela tudi v Evropi. Vendar je še precej nejasnosti glede tega, kako ta pristop najoptimalneje uporabiti. V tem prispevku skušamo določiti optimalno razmerje fiksnih in mobilnih števil v načrtu s podvojenim okvirom glede na kakovost podatkov (napake) in stroške. Pristop temelji na klasičnih delih Deminga (1953), Kisha (1965) in Grovesa (1989). Z minimiziranjem produkta napake in stroškov dobimo analitično rešitev, ki jo je možno uporabiti na podatkih različnih anket s podvojenimi okviri. Predstavljamo aplikacijo na podatkih raziskave Flash Eurobarometer 2008 na osmih državah evro območja, ki vsebinsko obsega razna socio-ekonomske in politična vprašanja: podpora EU in njeni valuti, drža do ekonomskih reform in evalvacija sprememb v dohodkih oceno (prihodnjih) nihanj v dohodkih gospodinjstva, ipd. Izkaže se, da je v vzorcu optimalneje imeti več mobilnih kot fiksnih enot, vendar je točno razmerje odvisno od določenih dejavnikov.

Ključne besede: telefonsko anketiranje, kakovost anketnih podatkov, anketni stroški, optimizacija anketiranja.

OPTIMISATION OF DUAL FRAME TELEPHONE SURVEYS

*Ana Slavec, ana.slavec@fdv.uni-lj.si, Vasja Vehovar, vasja.vehovar@fdv.uni-lj.si
Faculty of Social Sciences University of Ljubljana, Slovenia*

With mobile prevailing over fixed telephony increasingly more households are available only by mobile phone which demands changes in telephone survey methodology, in particular for official surveys where we need high coverage of target population. However, replacing fixed with mobile phone surveys is not the answer since a certain part of population is not accessible by mobile phone, but especially because of the non-existence of mobile phone registers and other operative and methodological difficulties with this survey mode. In the last decade a dual frame methodology of fixed and mobile phones has been developing in the USA, which is now spreading also in Europe. Nevertheless, it is still not clear how to most optimally take advantage of this method. In this contribution we try to determine the optimal relation of fixed and mobile numbers in a dual frame design according to survey data quality (errors) and costs. The approach is based on works of Deming (1953), Kish (1965) and Groves (1989). Minimizing the product of error and costs gives an analytical solution which can be used on different dual frame datasets. We present an application on Flash Eurobarometer 2009 data for eight euro area countries which questions cover various socioeconomic and political issues: the support of the EU and its currency; attitudes towards economic reforms and evaluations of household income fluctuations. It has been shown that it is more optimal to sample more mobile than fixe units but the exact ratio depends on certain factors.

Key words: telephone surveys, survey data quality, survey costs, survey optimisation

ANKETE V GOSPODINJSTVIH – OBETA VEN VIR STATISTIČNIH KAZALNIKOV V BOSNI IN HERCEGOVINI

Edin Šabanović, sabanovica@bhas.ba, Statistični urad Bosne in Hercegovine

V Bosni in Hercegovini močno primanjkujejo primerljivi podatki poslovnih in socialnih statistik. Omejeni proračuni statističnih uradov omejujejo razvoj institucij in njihove statistične proizvodnje. Težave so še hujše pri vzorčnih raziskovanjih gospodinjstev, ki veljajo za zelo draga in še vedno ne dobivajo redne proračunske podpore. Tako je bila večina anket v gospodinjstvih v Bosni in Hercegovini izvedena s podporo donatorjev; le redke so bile podprte s proračunskim denarjem. Po drugi strani pa so statistični podatki na splošno premalo uporabljeni za oblikovanje politik in odločanje. Deloma so za to krivi proizvajalci statističnih podatkov, deloma pa njihovi uporabniki. V zadnjih letih si je Agencija za statistiko Bosne in Hercegovine prizadevala izboljšati statistično proizvodnjo in razširiti splošno statistično kulturo v državi. Prizadevanja na področju proizvodnje statističnih podatkov so povezana z uvedbo novih raziskovanj, ki temeljijo na standardih in priporočilih EU, prizadevanja na področju uporabe statističnih podatkov pa so usmerjena v spodbujanje pravilnega razumevanja in uporabe podatkov.

Naše izkušnje kažejo, da se rezultati anket v gospodinjstvih premalo uporabljajo pri oblikovanju politik. Statistični uradi zagotavljajo osnovne rezultate raziskovanj, vendar se ti ne uporabljajo dovolj kot podlaga za razvoj, izvajanje in spremljanje politik. Po objavi prvih rezultatov se podatkovne baze z rezultati raziskovanj še vedno ne uporabljajo za zahtevnejše analize, raziskave in napovedi. Statistični uradi in drugi državni organi niso sposobni opraviti dodatnih analiz ali pa zanje nimajo časa, medtem ko se raziskovalni inštituti osredotočajo na donosnejše projekte. Paradoks je, da tuje organizacije kažejo večje zanimanje za statistične podatke od domačih. To bistveno zmanjša gospodarnost in učinkovitost dragih anket v gospodinjstvih v naši državi.

Prispevek ponuja pregled glavnih anket v gospodinjstvih, ki so bile izvedene v Bosni in Hercegovini v zadnjem desetletju, njihovih rezultatov in možnosti za računanje dodatnih kazalnikov, njihovo uporabo pri oblikovanju politik in pregled trenutnega stanja anket v gospodinjstvih v državi.

Ključne besede: ankete v gospodinjstvih, analiza, oblikovanje politike

HOUSEHOLD SURVEYS – A PROMISING SOURCE OF STATISTICAL INDICATORS IN BOSNIA AND HERZEGOVINA

Edin Šabanović, sabanovice@bhas.ba, Agency for Statistics of Bosnia and Herzegovina

Bosnia and Herzegovina suffers from a lack of comparable data in the areas of business and social statistics. Limited budgets of statistical offices restrict the development of institutions and their statistical production. Problems are more acute in the area of household sample surveys which are considered as very expensive and still do not receive regular government budgetary support. Thus, most household surveys in Bosnia and Herzegovina were donor supported very rarely receiving government support. On the other hand, the general level of usage of statistics for policy and decision making is very low. Causes for this lie with both statistical data producers and users. In recent years, the Agency for Statistics of Bosnia and Herzegovina has invested efforts to increase statistical production and extend the overall statistical culture in the country. Efforts made in the area of statistical production are related to the introduction of new surveys based on EU standards and recommendations, while those in the area of statistical use are focused on stimulating a proper understanding and application of data.

Our experience so far shows that household survey results are underutilized in policy making. Statistical offices provide basic survey results but these are not used sufficiently as a basis for policy development, implementation and monitoring. Following the first release of results, survey databases are still not used for sophisticated analyses, research and forecasting. Statistical offices and other government bodies do not have the capacity or time for additional analysis, while research institutes are focused on more profitable projects. The paradox is that foreign organizations show greater interest in statistical data than domestic ones. This significantly reduces the economy and efficiency of expensive household surveys in our country.

The article will provide an overview of the main household surveys in Bosnia and Herzegovina over the last decade, their published results and possibilities for calculating additional indicators, their application for policy making and the current state of household surveys in the country.

Key words: *household surveys, analysis, policy making*

OPTIMIZACIJA STROŠKOV IN NAPAK V URADNIH ANKETAH Z UPORABO KOMBINIRANIH NAČINOV ANKETIRANJA

Vasja Vehovar, vasja.vehovar@fdv.uni-lj.si,
Nejc Berzelak, nejc.berzelak@fdv.uni-lj.si,
Nino Zajc, nino.zajc@gmail.com, Ana Slavec, ana.slavec@fdv.uni-lj.si,
Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede

S hitrim razvojem anketnih metod in tehnologij lahko izbiramo med vse več anketnimi načrti, vendar je ob upadajoči stopnji sodelovanja in naraščajočih stroških zahteven izziv najti optimalno razmerje med kakovostjo podatkov (napakami) in stroški. V sodobnem anketnem raziskovanju zbiranje podatkov pogosto poteka z uporabo spletnega anketiranja, ki nudi visoko hitrost ob nizkih stroških raziskovanja, vendar je ta način podvržen problemu nesodelovanja še bolj kot tradicionalni pristopi. Problem je tudi nepokritost, ki je kljub vse višji penetraciji interneta v Sloveniji še vedno prenizka za uradne ankete splošne populacije. V uradnih anketah spletno anketiranje zato pride v poštev le v kombinaciji z drugimi načini. V prispevku predstavimo razširjeno klasifikacijo kombiniranih načinov anketiranja po de Leeuw (2005), ki temelji na ločnici med fazo kontaktiranja anketirancev in fazo zbiranja podatkov. Klasifikacijo smo uporabili za razvrstitev metodologij anket gospodinjstev in podjetij, ki jih izvaja Statistični urad RS. Ugotavljamo, da je uporaba kombiniranih načinov v anketah SURS relativno nizka ter večinoma omejena na fazo najave ankete. V nadaljevanju se osredotočamo na metodologijo eksperimentalne študije uporabe kombiniranih načinov anketiranja, ki jo bomo izvedli na Anketi o turističnih potovanjih domačega prebivalstva (ČAP) v letu 2012. Namen študije bo celostna analiza in identifikacija optimalnih kombinacij načinov anketiranja glede na stroške in napake, kjer bo uradna izvedba s strani SURS predstavljala kontrolno, naše izvedbe pa eksperimentalne skupine. Predstavljamo pristop k analizi srednje kvadratne napake in natančni oceni stroškov, ki temelji na upoštevanju strukture fiksnih in variabilnih stroškov različnih načinov anketiranja in njihovih kombinacij. Na tej osnovi izdelamo indeks optimalnosti kot produkt napake in stroškov, na podlagi katerega bomo lahko primerjali pristope h kombiniranju različnih načinov izvedbe ankete. Tako bo omogočeno informirano odločanje o najoptimalnejših pristopih k izvajanju različnih anket za uradne raziskave v Sloveniji.

Ključne besede: uradne ankete, kombinirani načini anketiranja, kakovost anketnih podatkov, anketni stroški, optimizacija anketiranja.

COST-ERROR OPTIMIZATION IN OFFICIAL SURVEYS WITH USING MIXED MODES

Vasja Vehovar, vasja.vehovar@fdv.uni-lj.si,
Nejc Berzelak, nejc.berzelak@fdv.uni-lj.si,
Nino Zajc, nino.zajc@gmail.com, Ana Slavec, ana.slavec@fdv.uni-lj.si,
Faculty of Social Sciences University of Ljubljana, Slovenia

The fast development of survey methods and technologies enables us to choose among more and more survey designs. With decreasing cooperation rates and increasing costs, however, it is pretending to determine the optimal relation between data quality (errors) and costs. In contemporary survey research data is frequently collected using web surveys which are fast and inexpensive but non-cooperation is even more problematic than in traditional modes. Another issue is non-coverage which is – despite increasing internet rate penetration in Slovenia – still too low for official surveys of general population. Thus, web surveying for official statistics is plausible only in combination with other modes. In this contribution we present the expanded classification of mixed mode surveys according to de Leeuw (2005), which is based on dividing the contact and data collection phase. The classification was used to arrange methodologies of household and enterprise surveys performed by the Slovenian statistical office (SURSTAT). It was found out that mixed modes usage in SURSTAT surveys is relatively low and mostly limited to the survey announcement phase. Next, we focus on the methodology of an experimental mixed modes study that will be implemented on the survey of tourist travels of domestic population (CAP) in 2012. Its purpose is to integrally analyze and to identify optimal combinations of survey modes according to costs and errors, where the official realization is the control and our realizations are the experimental groups. We present how to analyze mean squared error and accurately estimate costs based on considering the structure of fixed and variable costs of different survey modes and their combinations. On this basis an optimality index is formed as a product of errors and costs which enables comparing ways to combine different survey modes. This will make possible an informed decisionmaking about the most optimal methods to perform different official surveys in Slovenia.

Key words: *official surveys, mixed mode surveys, survey data quality, survey costs, survey optimisation*

Sreda 9.11.2011 / Wednesday 9.11.2011

Novi izzivi ekonomskih statistik / New challenges in economic statistics

Moderator: Tine STANOVNIK (Inštitut za ekonomska raziskovanja / *Institute for Economic Research*)

Emma MIŠIČ, Jaka ERPIČ, Simona KRŽE (Statistični urad Republike Slovenije / *Statistical Office of the Republic of Slovenia*)

Irena SVETIN, Lenart LAH (Statistični urad Republike Slovenije / *Statistical Office of the Republic of Slovenia*)

Polona DOMADENIK, Irena OGRAJENŠEK, Tjaša REDEK (Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani, Slovenija / *Faculty of Economics University of Ljubljana, Slovenia*)

Janez MALAČIČ (Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani, Slovenija / *Faculty of Economics University of Ljubljana, Slovenia*)

ALI SO TUDI V SLOVENIJI PRISOTNE REGIONALNE RAZLIKE V CENAH?

Ema Mišič, Jaka Erpič, Simona Krže, ema.misic@gov.si, jaka.erpic@gov.si,
simona.krže@gov.si, Statistični urad Republike Slovenije

V okviru statistike cen so se vzpostavili različni kazalniki, ki spremljajo gibanje cen ne le v času, ampak tudi v prostoru, bodisi v absolutnem (povprečne cene) ali v relativnem smislu (zlasti paritete kupne moči). V zadnjem času pa postajajo vse bolj zanimive in tudi pomembne primerjave cen ne le med državami, ampak tudi znotraj države same. Vse več je držav, zlasti velikih, ki proučujejo razlike v cenah med različnimi regionalnimi območji znotraj posamezne države.

Tudi Slovenija bo v omenjenem prispevku skušala ugotoviti ali se cene v povprečju med posameznimi kraji po Sloveniji razlikujejo ali ne. Primerjali bomo cene proizvodov in storitev v Ljubljani s cenami proizvodov in storitev v drugih krajih po Sloveniji. Pri analizi si bomo v pretežni meri pomagali s podatki, ki se mesečno zbirajo za potrebe računanja indeksa cen življenjskih potrebščin (ICŽP). Na koncu pa bomo pridobljene rezultate povezali še s povprečnimi plačami v teh krajih ter poskušali najti morebitne korelacije med njima.

Ključne besede: cena, inflacija, regionalne razlike, proizvodi in storitve, indeks cen, indeks cen življenjskih potrebščin, primerjava cen, paritete kupne moči, plače

DOES IN SLOVENIA REGIONAL DIFFERENCES BETWEEN PRICES EXIST?

*Emma Mišič, Jaka Erpič, Simona Krže, ema.misic@gov.si, jaka.erpic@gov.si,
simona.krze@gov.si, Statistical Office of the Republic of Slovenia*

Price statistics established different indicators to monitor price movements not only in time but also in space, either in absolute (average prices) or relative terms (especially the purchasing power parities). However, price comparisons are becoming more interesting and relevant, not only between countries but also within themselves. More and more countries, especially big ones, are examining the differences in prices between regional areas inside them.

In mention article Slovenia will try to determine if prices are different in the various places in Slovenia or not. We will compare prices of goods and services in Ljubljana, with prices of goods and services in other places in Slovenia. In the analysis we will mainly help with data which are monthly observed for the purpose of calculating the consumer price index (CPI). Finally, we will integrate the obtained results with the average wages in these places and try to find any correlation between them.

Key words: *price, inflation, regional differences, goods and services, index price, index of consumer prices, price comparison, purchasing power parities, wages*

ZAKAJ SE PLAČE ZAPOSLENIH V SLOVENIJI RAZLIKUJEJO?

Irena Svetin, Irena.Svetin@gov.si, Statistični urad RS
Lenart Lah, Lenart-Milan.Lah@gov.si, Statistični urad RS

Večina odraslih oseb v razvitih družbah ima delo in za to delo prejema plačilo. Kakšna so pravila, ki določajo višino plačila, ki ga posamezna oseba prejme za opravljeno delo, je eno izmed bolj zanimivih področij s katerimi se ukvarja ekonomska teorija. Plača je namreč odvisna od vrste dejavnikov, kot so odnos med delodajalcem in delojemalcem, plačna zakonodaja, količina in vrsta dela...

Podatke Ankete o delovni sili smo povezali z dohodninskimi podatki; na podlagi združenih podatkov smo razvrstili zaposlene osebe v plačne decile, kar omogoča analizo plač po sociodemografskih značilnostih zaposlenih oseb.

Prispevek je namenjen iskanju in pojasnjevanju vpliva dejavnikov na plače zaposlenih. Poleg nekaterih osnovnih dejavnikov kot so spol, izobrazba in poklic smo analizirali plačne decile tudi glede na nekatere druge dejavnike. Ugotavljali smo, kako se razvrstitev po plačnih decilih razlikuje glede na stopnjo urbanizacije, v kateri živijo zaposleni, glede na to ali delajo v privatnem ali zasebnem sektorju, v kakšnem tipu gospodinjstva prebivajo...

Na podlagi omenjenih podatkov je izračunan ginijev koeficient za plače v Sloveniji, ki se uporablja kot standardna mera neenakosti. Ginijeve koeficiente smo izračunali tudi za plače izbranih kategorij zaposlenih. Ti koeficienti bodo poleg analize stanja služili kot osnova za spremljanje gibanja neenakosti plač v prihodnje.

Ključne besede: Plače, plačni decil, zaposleni, Anketa o delovni sili, neenakost, ginijev koeficient

WHY DO WAGES DIFFER AMONG EMPLOYEES IN SLOVENIA?

*Irena Svetin, Irena.Svetin@gov.si, Statistical Office of the RS
Lenart Lah, Lenart-Milan.Lah@gov.si, Statistical Office of the RS*

Most of adult persons in Western societies have work and get paid for doing it. What are the rules that determine the pay that individual person gets for its work, present one of the most interesting aspects of Economic theory. Wage or salary is namely dependent on many factors; the relationship between employer and employee, country's wage legislation, amount and type of work...

The Labour Force Survey has expanded for one variable; wage deciles. New data in combination with other LFS variables allow us to analyze wages by socio-economic characteristics of employees.

The purpose of the present paper is to find and explain factors that affect wage distribution of employees. Therefore, we have analyzed wage deciles by some well-known factors (gender, education and type of occupation) as well as by some others; the level of urbanization that employees come from, whether they work in private or public sector, what type of household they live in, etc.

Based on new data we have also calculated gini coefficient for wages in order to measure inequality of wage distribution among employees in Slovenia. Furthermore, we have estimated gini coefficient of wages by chosen categories of employees. Besides the overview of current situation, these data can be used as a reference point for the future analyses of wage distribution.

Key words: *Wages, Wage decile, Employees, Labour Force Survey, Inequality, Gini Coefficient*

ANALIZA POVPRŠEVANJA PO DELU V SLOVENIJI V OBDOBJU MED LETI 1996–2009 NA PODLAGI ZDRUŽENIH PODATKOV O PODJETJIH IN ZAPOSLENIH

Irena Ograjnšek, Polona Domadenik, Tjaša Redek, irena.ograjnsek@ef.uni-lj.si,
polona.domadenik@ef.uni-lj.si, tjasa.redek@ef.uni-lj.si, Univerza v Ljubljani,
Ekonomska fakulteta

Institucionalni razvoj trga dela v Sloveniji je od začetka procesa prehoda v tržno gospodarstvo zaostajal za ostalimi gospodarskimi reformami. Po vstopu Slovenije v EMU je trg dela prevzel tudi vlogo mehanizma za prilagajanje eksogenim šokom na strani agregatnega povpraševanja, kar je bilo prej mogoče absorbirati z drugimi instrumenti ekonomske politike (znotraj EMU so bili ti ukrepi ali odpravljeni ali pa omejeni). Ob omejeni fiskalni, izgubi tečajne in denarne politike je nepripravljenost širše javnosti in pomanjkanje politične volje za potrebne reforme na trgu dela v času gospodarske konjunkturo ogrozilo makroekonomski položaj posameznih gospodarstev v času finančne in gospodarske krize.

V članku podrobno analiziramo razvoj trga dela v Sloveniji, temeljne determinante in vpliv institucionalne strukture povpraševanje podjetij po delovni sili. Osnovna hipoteza članka temelji na predvidevanju, da so slovenska podjetja zaradi neustrezne institucionalne strukture in togega trga dela v obdobju procesa prehoda (1996-2009) srečevala z neoptimalno strukturo zaposlenih, kar je vplivalo na doseganje slabših rezultatov na podjetniški ravni in posledično na makroekonomskem nivoju. Podjetja, ki so imela največ težav s prilagajanjem števila zaposlenih, so bila v času finančne krize med najbolj prizadetimi. Članek temelji na mikroekonomskih podatkih o povpraševanju po različnih kvalifikacijskih strukturah zaposlenih, temeljiti analizi delovnopravne zakonodaje in ostalih institucijah trga dela, ki vplivajo na povpraševanje po delu. Na podlagi podatkov iz registra SRDAP, povezanih z AJPES podatki posameznih podjetij, empirično ocenimo funkcijo povpraševanja po posameznih poklicnih skupinah zaposlenih. Na podlagi podatkov o investicijah podjetij v fiksni in mehki kapital podjetij ocenimo tudi povpraševanje podjetij po delu v prihodnosti.

Ključne besede: trg dela, zaposleni, AJPES.

ANALYSIS OF 1996–2009 LABOUR DEMAND IN SLOVENIA ON THE BASIS OF AGGREGATED DATA ON ENTERPRISES AND EMPLOYEES

Irena Ograjenšek, Polona Domadenik, Tjaša Redek, irena.ograjensek@ef.uni-lj.si, polona.domadenik@ef.uni-lj.si, tjasa.redek@ef.uni-lj.si, Faculty of Economics University of Ljubljana, Slovenia

Institutional development of the labour market in Slovenia has been lagging behind other economic reforms since the beginning of the process of transition to a market economy. After Slovenia joined the EMU, the labour market assumed the role of a mechanism for adapting to exogenous shocks on the side of aggregate demand, which in the past could be absorbed by other economic policy instruments (in the EMU these measures were either abolished or limited). With limited fiscal policy and the loss of exchange-rate and monetary policy, reluctance of the general public and lack of political will for the necessary labour market reforms during the economic upswing jeopardised the macroeconomic situation of individual economies during the financial and economic crisis.

The paper analyses in detail labour market developments in Slovenia, the main determinants and the impact of the institutional structure of enterprises' demand for labour. The basic hypothesis of the paper is the assumption that due to inappropriate institutional structure and rigid labour market in the period of transition (1996-2009) Slovenian enterprises were met by sub-optimal structure of employees, which led to poorer results at enterprise level and consequently at the macroeconomic level. Enterprises that experienced the greatest problems adjusting the number of employees were the most hit by the financial crisis. The paper is based on microeconomic data on the demand for various qualification structures of employees, in-depth analysis of labour legislation and other labour market institutions that affect labour demand. Based on the data from the Statistical Register of Employment linked with AJPES data on individual enterprises, we empirically evaluated the function of demand for various occupational groups of employees. Based on the data on enterprises' investment in fixed and soft capital, we also estimated the future labour demand of enterprises.

Key words: labour market, employees, AJPES.

NERAVNOVESJE NA TRGU DELA IN ZAPOSLOVANJE TUJCEV V SLOVENIJI

Janez Malačič, janez.malacic@ef.uni-lj.si,
Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani

Slovenija si je po osamosvojitvi nabrala bogate izkušnje pri zaposlovanju tujih delavcev in regulaciji tega dela trga dela. Po vstopu v EU in pred zadnjo finančno in gospodarsko krizo je doživela tudi izjemno hitro rast in nepredstavljivo veliko skupno število tujih delavcev, ki so večinoma začasno prišli v našo državo. V besedilu bo avtor obravnaval delo tujcev v Sloveniji v času gospodarske konjunktуре, krize in postopnega okrevanja. Podatki o zaposlovanju tujcev v Sloveniji v času po izbruhu gospodarske krize kažejo, da se je naš trg dela le počasi prilagajal na spremembe v gospodarski aktivnosti. Kriza je v začetnem obdobju bolj prizadela domače delavce, nato pa se je njen vpliv širil in postopoma vplival tudi na zaposlovanje tujcev v Sloveniji. To se je zgodilo predvsem zaradi velikih težav tistih dejavnosti v Sloveniji, ki zaposlujejo največ tujih delavcev. Ne glede na slabše čase pa delodajalci pri nas še zmeraj povprašujejo po delu tujcev. To je razumljivo, saj je zaposlovanje tujcev ena od najbolj prožnih oblik na našem trgu dela. Osnovne značilnosti zaposlenih tujcev v Sloveniji se le počasi spreminjajo. V času krize se je na spremembe odzvala tudi vlada, ki je postopoma zniževala kvoto delovnih dovoljenj za tujce in sprejela še vrsto drugih omejitev. Gospodarsko okrevanje v Sloveniji je počasno. Razmere pa so se v prvi polovici leta 2011 še dodatno zapletle. V aprilu je začel veljati novi Zakon o zaposlovanju in delu tujcev (ZZDT-1), ki prinaša pomembne novosti na področju dostopa do slovenskega trga dela. Uvajajo se nove kategorije tujcev, ki ne potrebujejo več delovnih dovoljenj. To pa bo bistveno spremenilo statistično spremljanje zaposlovanja tujcev v Sloveniji. Časovna vrsta podatkov je prekinjena, primerljivosti za nazaj po novem ne bo več in analize bodo otežene. Samo za ponazoritev navedimo, da je v marcu 2011 bilo veljavnih 74.394 delovnih dovoljenj, v maju 2011 pa le še 34.642.

Ključne besede: trg dela, tuji delavci

LABOUR MARKET IMBALANCE AND EMPLOYMENT OF FOREIGN NATIONALS IN SLOVENIA

Janez Malačič, janez.malacic@ef.uni-lj.si,
Faculty of Economics University of Ljubljana, Slovenia

After gaining independence, Slovenia accumulated rich experience in employing labour market and regulating this part of the labour market. After joining the EU and before the latest financial and economic crisis, Slovenia experienced extremely rapid growth and an unprecedented high total number of foreign workers, who mostly came to live and work in our country temporarily. The paper deals with foreign nationals working in Slovenia during the economic upswing, crisis and gradual recovery. Data on employment of foreign nationals in Slovenia in the period after the onset of the economic crisis show that our labour market was slow to adapt to changes in economic activity. Initially the crisis affected mostly domestic workers, but then its impact spread to employment of foreign nationals in Slovenia. This happened mostly due to large problems in activities that employ a larger number of foreign workers. Irrespective of worse times, employers in Slovenia still express demand for foreign labour force. This is understandable since employment of foreign nationals is one of the most flexible forms in our labour market. The basic characteristics of foreign nationals employed in Slovenia are only slowly changing. During the crisis the government responded to the changes by gradually reducing the quota of work permits for foreign nationals and adopting a series of other restrictions. Economic recovery in Slovenia has been slow. The situation was further complicated in the first half of 2011. The new Employment and Work of Aliens Act (ZZDT-1) came into force in April 2011; it brings important innovations in the field of access to the Slovenian labour market. New categories of foreign nationals who no longer need work permits have been introduced, which will significantly change statistical monitoring of the employment of foreign nationals in Slovenia. The time series was broken, back comparability is no longer possible and analyses will be difficult to perform. For example, in March 2011 74,394 work permits were valid and in May 2011 only 34,642.

Key words: labour market, foreign workers.

Aktivni udeleženci / Active Participants

BERZELAK Nejc
BLEJEC Andrej
BÓDAY Pál
BOSETTI Isabella
BRATUŠEK Alenka
BREGAR Lea
BRUINOOGHE Geert
ĆIRIĆ Rade
DOMADENIK Polona
ERPIČ Jaka
FABIJAN Janez
FERLIGOJ Anuška
FESTIĆ Mejra
FINARDI Savina
FISCHER Jakob
FRAJMAN JAKŠIĆ Anita
FUCHS Matthias
GALE Špela
HREN Karmen
JANŽEK Tine
KAJZER Alenka
KALIN Janja
KLEMENC Janez
KLUŽER Franci
KORAJČEVIĆ Ševala
KOREN Janja
KORENIČ Romana
KOSTEVC Črt
KOVAČ Bogomir
KRAMULOVA Jana
KRIŽMAN Irena
KRŽE Simona
KUŠAR Urška
LACZKA Éva
LAH Lenart
LASNIBAT Jure
LAUTAR Katja
LEQUILLER Francois
LJONES Olav
MALAČIČ Janez
MARKIČ Jože
MIHELIČ Katarina Katja
MIŠIĆ Ema
NOČ Matjaž
NOVAK Katja
OGRAJENŠEK Irena
OPRAŠIČ Senad
PAVLIN Branko
PAVLIN Peter
PODNAR Anže
PROGAR Renata
REDEK Tjaša
ROŠTAN Irena
RUTAR Teja
RUŽIČ Genovefa
ŠABANOVIĆ Edin
SAMBT Jože
SCHUBERT Aurel
SISOKO Adja
SIXTA Jaroslav
SLAVEC Ana
STANOVNIK Tine
ŠTERK Darja
STRAŽIŠAR Nina
ŠTREKELJ Polona
SUVOROV Mojca
SVETIN Irena
TOMŠIČ Andrej
UMEK Martin
VEHOVAR Vasja
VIDIĆ Tanja
VLTAVSKÁ Kristýna
VUKMIROVIĆ Dragan
ZAJC Nino
ZALETEL Metka